

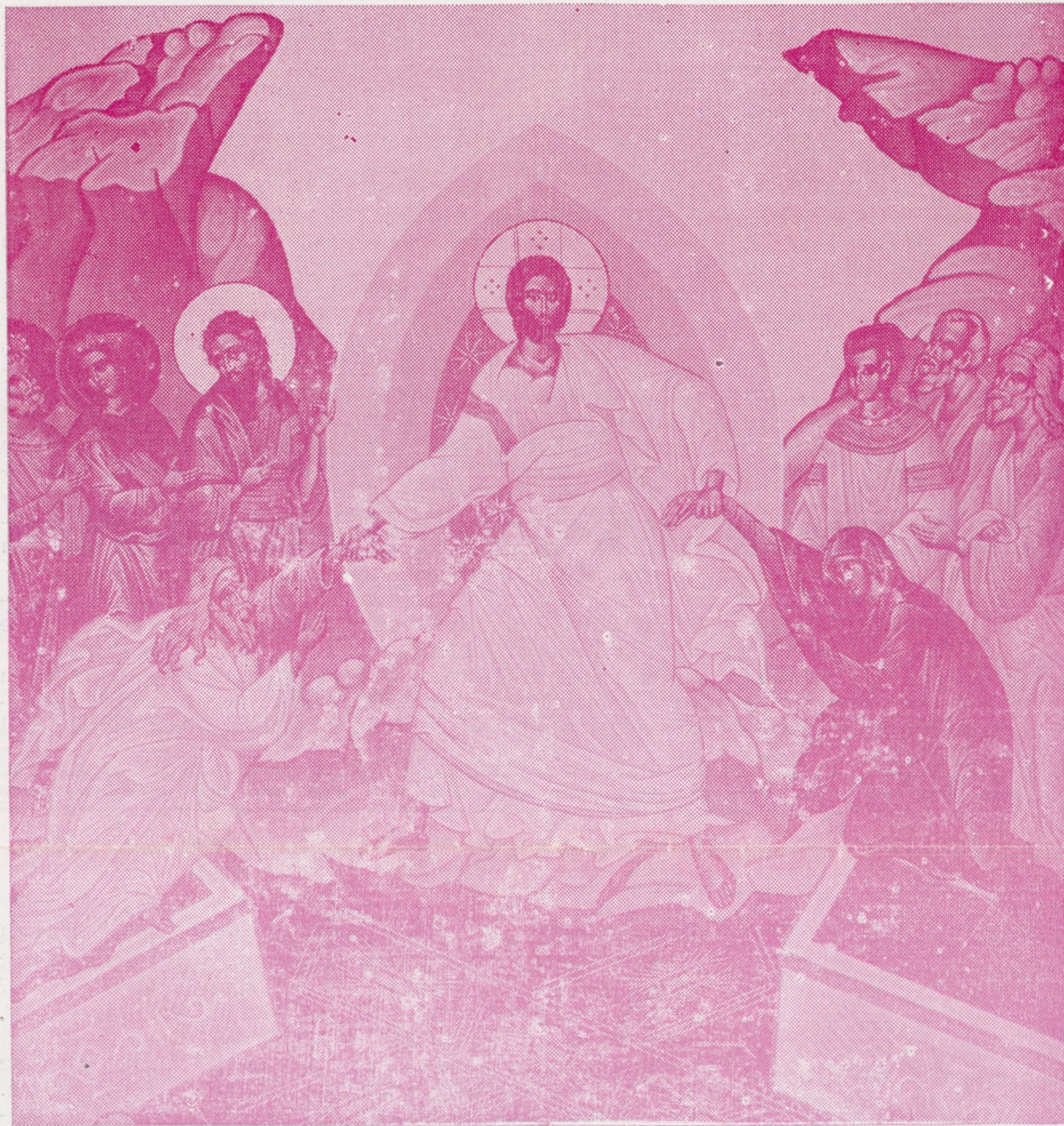
HRISTOS A ÎNVIAT! — ADEVĂRAT A ÎNVIAT!

HRISTOS E CU NOI

HRISTOS A ÎNVIAT!

Toți mi-ați răspuns și bine ați făcut că mi-ați răspuns, că astăzi Hristos a înviat din morți. Era pe vremea aceea credința, care de altfel mai este și astăzi, că omul odată mort, era mort pentru vecii vecilor. De la El știm că moartea e doar trecerea din această viață, la o altă viață. Și totuși Hristos a înviat. Cel mort, răstignit pe cruce, a fost coborât apoi de pe Cruce, și L-au dus în mormântul pregătit dinainte, în care trebuia depus. Înainte de a-L depune acolo, L-au înfășat în fâșii albe de pânză, precum era obiceiul la evrei. Armata romană mai păzea încă mormântul, pentru că fuseseră înștiințați că s-ar putea produce un furt. Și totuși duminică, dis-de-dimineață, când s-au dus femeile la mormânt, după obicei, au găsit mormântul gol.

Trebuie să ne imaginăm ce a fost aceasta. Femeile, desigur, au fost cele dintâi care s-au mirat și au strigat după paznici. Știau că-L puseseră acolo de vineri după-amiază, și iată că acum nu mai era. Era însă un lucru deosebit, care începuse să le dea de gândit. În mormânt erau giulgiurile așa cum le lăseseră. Au ieșit și au strigat la paznici. În loc să le răspundă paznicii, le-a răspuns însuși Iisus, Care stătea în preajma mormântului, și ele nu L-au recunoscut, cum era și firesc. Atunci le-a răspuns Iisus: „Bucurați-vă!”, iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și I s-au închinat. Iar Iisus le-a zis: „Nu vă temeți. Mergeți de spuneți fraților Mei, să meargă în Galileea și acolo Mă vor vedea” (Matei 28, 10). Și s-au dus cei 11 Apostoli în Galileea, în muntele în care le poruncise Iisus, și văzându-L I s-au închinat. Unii însă s-au îndoit, iar Iisus

apropiindu-se, le-a grăit lor zicând: „Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer și pe pământ. Mergeți dar și învățați toate popoarele, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh” (Matei 28, 19).

Astfel a stat de vorbă cu ucenicii Săi în ziua cea dintâi a Învierii. Era firesc pentru unii să se îndoiască, tot așa cum era firesc pentru ceilalți să creadă. Desigur, toți Sfinții Evangheliști spun acestea. Și a fost un

mare eveniment, să-L întâlnească din nou pe Iisus ca să le spună ce au de făcut. Evanghelistul Luca povestește mai pe larg cele întâmplate. Iisus, arătându-și mâinile și picioarele, îndată a cerut ceva de mâncare. „Atunci le-a deschis mintea lor ca să înțeleagă Scripturile și le-a zis: Așa este scris și așa trebuia să pătimizească Hristos și să învie din morți a treia zi. Și să se propovăduiască în numele Lui pocăința spre iertarea

păcatelor la toate neamurile, începând de la Ierusalim. Iar voi sunteți martorii acestora. Și iată, Eu voi trimite făgăduința Tatălui Meu peste voi. Voi însă rămâneți în cetatea Ierusalimului până vă veți îmbrăca cu putere de sus” (Luca 24, 45—49).

(Continuare în pag. a 2-a)

† **ANTONIE**

Arhiepiscop al Sibiului
și
Mitropolit al Ardealului

Hristos a înviat!

Cu sufletele coplesite de o sfântă și negrăită bucurie pentru biruința Mântuitorului Hristos asupra morții și a iadului, prăznuim și în acest an ZIUA ÎNVIERII.

Cu îngerii din cer, cu strămoșii și cu toți creștinii de pretutindeni cântăm din adâncul inimii noastre cântarea de biruință: „Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”.

Împreună cu Biserica lui Hristos ne întrecem în această „sfântă și aleasă zi” în a slăvi și a cânta cu glas de laudă Învierea Domnului căci bucuria ei se desăvârșește cu nădejdea propriei noastre învieri după cuvântul Apostolului Pavel: „Hristos înviind din morți S-a făcut începutul învierii pentru cei adormiți din veac” (I Cor. 15, 20).

Învierea lui Hristos ne întărește credința în propria noastră înviere pentru că „din moarte la viață și de pe pământ la Cer, Hristos-Dumnezeu ne-a trecut pe noi”.

Aducându-ne aminte de toate cele petrecute atunci care sunt actualizate până la sfârșitul veacurilor prin jertfa nesângeroasă a Sfintei Liturghii, glăsuim și noi cu Apostolul Petru zicând: „Binecuvântat fie Dumnezeu-Tatăl Care, după mare mila Sa, prin învierea lui Iisus Hristos din morți ne-a născut pe noi din nou, spre nădejde vie, spre moștenire ne-

(Continuare în pag. a 2-a)

† **VISARION RĂȘINĂREANU**
Episcop-Vicar
SIBIU

0 0 0
1 1 1

„Străpuns pentru păcatele noastre”

— Considerații pe marginea textului din Isaia cap. 53 —

Cartea profetului Isaia se singularizează între cărțile biblice vechitamentare nu doar prin extensiunea ei (66 de capitole), ci mai ales prin numărul profețiilor mesianice pe care le cuprinde. Tocmai pornind de la aceste profeții și de la multitudinea de aspecte din viața lui Mesia, pe care le evidențiază aceste profeții, Isaia a fost numit, pe bună dreptate, „evangelistul” Vechiului Testament.

Sintetizând datele mesianice conținute aproape în fiecare capitol al cărții, se poate alcătui un portret al lui Mesia, dacă nu identic, oricum foarte apropiat de cel evanghelic.

Din ansamblul profețiilor mesianice ale lui Isaia au fost selectate câteva pe care cercetătorii biblici le-au grupat sub genericul „Ebed-Iahve” adică, în traducere „Robul Domnului”. Este vorba de o succesiune de texte din capitolele 42, 49, 50, 52 și 53, în care, peste tot, Mesia este numit „Ebed”, adică rob sau slugă și este prezentat în stare de cheneză, lipsit sau golit de slava Sa dumnezeiască.

Dacă în primele patru capitole dintre cele enumerate, textele referitoare la „Ebed”

(Continuare în pag. a 3-a)

Pr. prof.

DUMITRU ABRUDAN

ÎNVIERE

Bat clopotele-adânc în noapte;
Luna-și scoate capul dintr-un nor
În sat lumini, lumini se-aprind,
Întreaga fire e-un tănuț fior.

Pe dealul gol al Căpățânii
O cruce veche dăltuită-n lemn,
Cu brațe-ntinse către patru zări,
Nemărginirea parcă roagă
să-i trimită-un semn...

Deodată un fulger se pogoară
Covor de sfinte raze-ntins
Pământ și cer împreună
La sânul lui de foc nestins.

Și cele patru zări se strâng
Ca-ntr-un mănunchi de lumânare,
Iar de pe crucea din colnic
O umbră-ncepe să pogoare...

Netulburat, da-n pas grăbit
El se coboară din colină,
Îngenunchind în vechiul-altar.
Se umple templul de lumină...

«Părinte, - zice-n glas neglăsuț -
Drumul ce-ai rânduit am străbătut,
Primește-i pentru Mine, sunt ai Tăi
Nu socoti: păcatul ce-au făcut...!»

Stelele par că-n hore se adună,
S-a pogorât și luna peste sat...
'N liniștea adâncă-un glas răsună:
«Veniți toți și luați lumină...!»
Hristos, Hristos a înviat...!»

Pr. ILIE FRĂCEA — Atena

Învierea lui Hristos văzând, să ne închinăm Sfântului Domnului Iisus, Unuia celui fără de păcat. Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim; că Tu ești Dumnezeu nostru, afară de Tine pe altul nu știm, numele Tău numim. Veniți, toți credincioșii, să ne închinăm sfintei Învierii lui Hristos. Că iată a venit, prin Cruce, bucurie la toată lumea. Totdeauna binecuvântând pe Domnul, lăudăm Învierea Lui, că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a stricat.

Ziua Învierii! Și să ne luminăm cu prăznuirea, și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Să zicem: fraților și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Înviere. Și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le.

Darurile Învierii

Sărbătoarea Învierii Domnului este cea mai așteptată sărbătoare a creștinilor. Și poate bună dreptate fiindcă ea

sintagma „Învierea Domnului” care constituie mărturisirea unui adevăr fundamental „pentru noi și pen-

zece arătări ale Domnului Iisus Hristos cu trupul înviat mai ales pe cea către ucenicul Toma cel mai sceptic dintre ucenici (In 20, 19—31), mituirea soldaților romani străjeri ai mormântului Domnului de către autoritățile politico-religioase ale Ierusalimului după Înviere spre a nu o recunoaște și mărturisii (Mt 28, 11—15), apoi predicarea cu vigoare și chiar cu prețul vieții a Învierii și a învățării creștine de către apostoli etc.

Pentru noi, însă, creștinii practicanți, argumentele Învierii pălesc în importanță în fața consecințelor, a adevărilor fundamentale pe care ni le descoperă Învierea Domnului, care se dovedesc a fi adevărate daruri pentru credincioșii creștini.

Astfel, Învierea Mântuitorului Iisus Hristos este în primul rând cea mai importantă dovadă a divinității Sale. Dacă până atunci El era văzut de cei mai mulți din Israel doar ca un mare profet, fiul lui David, un înșelător chiar, acum este clar pentru toți că El este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat, dar și om adevărat în același timp. Este o dovadă în plus chiar și pentru ucenici — dacă nu cea decisivă — că cel mărturisit mai înainte de ei a fi Fiul lui Dumnezeu iar apoi de frica persecuțiilor din timpul patimilor, reneșat, lepădat din minți și inimi, este cu adevărat Dumnezeu stăpânitorul vieții și al morții. Numai aceas-

tă dovadă devenită convingere îi face pe acești oameni din slabi, temători, indeciși, neîncrezători, Apostoli plini de curaj, convinși de datoria de a propovădui în toată lumea Învierea și învățătura Domnului chiar cu prețul vieții: „căci dacă Hristos n-a înviat zadarnică este propovăduirea noastră și zadarnică este credința noastră” (I Cor. 15, 14).

Al doilea adevăr fundamental descoperit în istorie de Învierea Domnului este cel mărturisit de noi în articolele ultime ale Simbolului credinței: „aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie”. Această făgăduință divină, de îndeplinirea căreia trebuie să fim siguri ne face să cântăm în noaptea de Paști plini de entuziasm: „aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa” (Canonul Învierii). Și bucuria noastră este pe deplin justificată fiindcă înviind Hristos ne dă și nouă siguranța învierii. De ce? Pentru că Domnul n-a făcut nimic de la Întrupare până la Înălțare decât pentru noi și pentru mântuirea noastră așa cum am amintit. Învierea Domnului ne aduce astfel darul dumnezeiesc al nemuririi. Ne dovedește Domnul că prin Învierea Sa moartea nu e definitivă și veșnică. Nu ea are ultimul cuvânt ci viața. Dacă până la Învierea lui Hristos moartea era privită ca o catastrofă inevitabilă și absurdă și din perspectiva ei, la fel

de absurdă părea în cele din urmă și viața, după Înviere, moartea devine prin urmare o „mare trecere” așa cum o numea poetul filosof Lucian Blaga. Devine deci o scară spre viața veșnică. Învierea lui Hristos ne echilibrează existența, gândirea, speranța, comuniunea cu cei dragi, punând în ambele talere ale balanței destinul nostru, viața aici și dincolo. De aceea Apostolul Pavel întreba retoric și plin de bucurie: „unde-ți este moarte boldul?” (I Cor. 15, 55).

Al treilea adevăr revelat nouă de Învierea Mântuitorului Iisus Hristos ține de însăși viața fiecăruia dintre noi. Această viață capătă un sens înalt și fiind veșnică impune răspundere pentru modul în care o trăim aici pe pământ. Cu siguranță nu putem trăi la întâmplare, cu indiferență față de valorile religio-morale când știm că suntem nemuritori. Dacă întâlnirea ucenicilor cu Hristos cel înviat le-a dat încredințarea că cele predicate de El, cât timp fuseseră cu ei, constituie adevăruri dumnezeiești și trebuie propovăduite cu prețul vieții și noi de asemenea se cuvine să ținem cu convingere învățăturile Bisericii noastre strămoșești ca pe adevărul în care trebuie să credem, calea pe care trebuie să mergem și viața pe care trebuie să o ducem.

Astfel devine Învierea Domnului temeiul fundamental al vieții morale, al

iubirii de Dumnezeu și de aproapele, al faptelor bune. Este important „să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi și să iertăm toate pentru înviere” așa cum cântăm în noaptea de Paști, mai ales în zilele noastre când sărbătoarea Învierii Domnului este acceptată și asimilată și de societatea civilă românească dar numai într-un sens cu totul diferit de cel creștin, poate chiar peiorativ. Se vorbește tot mai mult de petrecerea „vacanței de Paști”, de „balul de Paști”, de „disco-teca de Paști” etc. denaturându-se în totalitate sensul sărbătorii creștine. Am ajuns chiar la penibilul de „a sărbători”, de a ne pregăti cu mult efort și cheltuială neștiind pentru ce. Nu trebuie prin urmare să „nădăjduim în Hristos numai pentru viața aceasta”, pentru că „suntem mai de plăns decât toți oamenii” (I Cor. 15, 19).

Dacă Hristos a înviat și dacă de asemenea și noi vom învia se cuvine să-i urmăm preceptele și învățăturile în așa fel încât învierea noastră să fie înviere spre viață nu spre judecată. Și mai mult decât atât, suntem datori să mărturisim alături de semenii noștri dar și împreună cu atâția înaintași adormiți în dreapta credință și în nădejdea propriei lor învieri că „Hristos a înviat!”

Pr. drd.

LAURENȚIU NISTOR

ne introduce în atmosfera celui mai important eveniment din istorie în care s-a implicat în mod direct însuși Creatorul universului. Evenimentul este cu atât mai important cu cât însăși

tru mântuirea noastră” (Simbolul credinței), a fost încă de la început contestată de unii și e contestată până în zilele noastre.

Este suficient să amintim ca și argumente cele unspre-

Hristos a înviat!

(Urmare din pag. 1)

stricăcioasă, neîntinată și neveștejită, păstrată în ceruri pentru noi” (I Petru, 1, 3—4).

Sub bolta de întineric a nopții pascale ard făcliile credinței în nemurirea noastră, și pentru aceasta fiori de bucurie sfântă ne pătrund în inimi iar sufletele ni se deschid în fața nădejzii învierii aidoma mugurilor sub îmbrățișarea caldă a razelor soarelui.

Stăpâniți de fericirea cerească pe care au văzut-o împlinindu-se prin Învierea lui Iisus, creștinii tresăltă de bucurie și prăznuiesc cu puterile cele de sus cântând: „Cerurile după cuviință să se veselească și pământul să se bucure, și să prăznuiască toată firea cea văzută și nevăzută căci Hristos a înviat veseliea cea veșnică”.

Prin Învierea Sa Hristos Domnul zdrobește moartea și puterea ei și pogorându-se în cele mai de jos ale pământului dezleagă legăturile cele veșnice în care erau ținuți dreptii Vechiului legământ în frunte cu protopărinții noștri Adam și Eva.

Învierea lui Hristos aduce în lume bucurie duhovnicească, pacea și veselia cea veșnică, dar toate acestea izvorăsc din Patima și moartea Sa îndurate de El pentru păcatele noastre.

„Prin Cruce a venit bucurie la toată lumea” cântăm noi, arătând prin aceasta legătura indestructibilă care există între Cruce și Înviere, între Patima și Preaslăvirea lui Hristos. De fapt pe tot parcursul Sf. Post al Paștilor noi creștinii nu am făcut altceva decât să ne pregătim pentru Ziua Învierii.

Am trecut astfel cu toții prin „ușile pocăinței” și intrând în casa Tatălui nostru am primit iertarea și dezlegarea de păcate prin taina sfintei Mărturisiri și am primit sfânta Cuminecătură spre „iertarea păcatelor și spre viața de veci”, împlinind porunca expresă a Domnului, Care a zis: „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi” (Ioan 6, 54).

Tot ce are de preț în tezaurul său de învățătură și de viață sfântă Biserica lui Hristos izvorăște din minunea și taina Învierii.

Imnul de biruință „Hristos a înviat” este cu adevărat cântarea tuturor veacurilor creștine și în ea se cuprinde dogma mântuirii noastre.

Hristos cel înviat ne vrea pe fiecare dintre noi să fim biruitori ai păcatului, ai patimilor și ai fărâdelegilor care ne împresoară din toate părțile.

Hristos cel înviat ne vrea să rămânem întru El aidoma mlădiței în tulpina viței pentru a aduce roadă din belșug.

„Rămâneți întru Mine și Eu întru voi — ne spune Mântuitorul. Precum mlădița nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viță, tot așa nici voi, dacă nu rămâneți în Mine” (Ioan 15, 4).

Aceasta trebuie să fie bucuria Învierii. Trăirea cu Hristos împodobindu-ne nu numai trupul cu haine frumoase și curate ci și sufletul cu toată fapta cea bună.

Aceasta o vom face adâncind și trăind în dragostea și mila lui Dumnezeu care se revarsă asupra întregii creații, dovădind astfel că suntem oameni ai chemării de sus. Chemare la sfințenie, la pace, la dreptate și la bunăvoințe între oameni. Să biruim orice patimă, orice gând rău, orice fapte de ne-cuviință, de lăcomie ca să ne arătăm biruitori asupra păcatului și a morții. Să iertăm pe cei care ne-au greșit și „să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm”.

Să prăznuim creștinește aceste sfinte zile ale Paștilor și să ne împodobim în ele cu toată fapta cea bună, cu rugăciunea, cu cântarea, cu citirea psalmilor și a cântărilor sfinte, cu mila față de săraci, cu dragostea și cu alte fapte bineplăcute lui Dumnezeu căci din toate acestea izvorăște veseliea cea adevărată a Învierii. Amin.

HRISTOS A ÎNVIAT!

(Urmare din pag. 1)

Firește că ceea ce spune la Marcu sunt cuvintele Lui spuse la vederea femeilor. Iată, cuvintele spuse la Luca sunt cele din urmă cuvinte ale Lui, înainte de Înălțare.

Iată deci acestea sunt cuvintele Domnului, și multe altele încă, înainte de Înălțare Lui la cer. Sunt cuvinte ultime la care se vor adăuga însă, toate cele pe care și le vor aminti, precum se vede din cele 4 evanghelii.

Acestea au fost faptele mari petrecute cu Iisus după Înviere. Se vede că apostolii, după ce li s-a luminat mintea, au înțeles tot ce le spusese El, și așa au dus mai departe cuvintele Lui. Gândiți-vă că nu este simplu. Iisus le-a spus tot ce avea să le spună în timpul vieții Lui. Iar acum nu a vrut decât să le talmăcească lor totul, să-și amintească de cuvintele Lui, și să propovăduiască ceea ce știau.

Trebuie deci să notăm ceea ce povestesc evangheliștii, ca fiind martori oculari. Ei și spun: „Noi suntem martorii acestui fapt” (F. Ap. 3, 15), și mai spun după aceea că: „Dumnezeu L-a înviat pe Iisus și la aceasta noi toți suntem martori” (F. Ap. 2, 32).

Așadar aceiași ucenici care L-au văzut murind, și alii oameni care erau acolo. Ei spun acum pe față, cum spuneau Petru și Ioan: „Nu putem să nu grăim cele ce am văzut și am auzit” (F. Ap. 4, 20).

Și apoi un al doilea argument e acela când după moarte, unii au spus că a fost furat. Dar cum să fie furat, când mormântul era bine străjuit? Oare este ci-

neva care e gata să moară pentru o minciună ticlăuită de el însuși? Argumentul furtului trupului lui Iisus e lipsit de orice logică. Mormântul era gol, pentru că Hristos înviase. S-au făcut de altfel și multe cercetări, dar niciodată nu L-au găsit pe Cel despre care spusese ră că a fost furat. Dar cum puteau să-L găsească? Nu era ascuns nicăieri. Era pe acolo și niciodată nu a mai fost adus în mormânt.

În al treilea rând, trebuie să spunem că El era viu. Și toate faptele vin să aducă mărturie despre aceasta. Mormântul era gol și gol a rămas. Și apoi să nu uităm că Iisus s-a arătat de îndată. El s-a anunțat în Galileea și așa a și fost. Nu s-a ascuns niciodată.

Evangheliștii erau din când în când parcă înspăimântați. E interesant că Evanghelia nu ascunde spaima lor. Ei îl văzuseră mort, și acum iată că li se prezenta viu (Luca 24, 36—37). Așa că e explicabil de ce erau așa. Ba unora li se părea că vedeau un duh (Luca 24, 37), erau gata să-L ia drept o fantomă, pentru că tot ei îl văzuseră mort. De altfel acest lucru l-a observat și Iisus, când le-a spus pe loc cuvintele: „Pentru ce vă tulburați, și pentru ce se stărnesc asemenea gânduri în inimi voastre?” Apoi le-a arătat brațele: „Priviți mâinile și picioarele mele, căci Eu însumi sunt; păriți-Mă și vedeți că duhul nu are carne și oase, cum vedeți că am Eu” (Luca 24, 38—39). Și apoi, ca să-i liniștească complet, i-a întrebat: „Aveți ceva de mâncare?” Și a mâncat în fața lor, ceea ce duhurile nu fac niciodată

(Luca 24, 41—43). De altfel și Petru a zis: „Am mâncat și am băut cu Dânsul după învierea Lui din morți” (F. Ap. 10, 41).

S-a arătat apoi la peste 500 de frați (I Cor. 15, 6). Cel din urmă căruia i s-a arătat, a fost chiar Pavel pe drumul Damascului (F. Ap. 1 și urm.), ceea ce l-a făcut pe Pavel, din vrăjmașul creștinismului, să creadă și să devină apostolul neamurilor. El a spus: „Dacă Hristos nu a înviat, atunci zadarnică este propovăduirea noastră, zadarnică și credința noastră” (I Cor. 15, 14).

Iată toate acestea, pe lângă alte argumente, ne arată că Hristos a fost Fiul lui Dumnezeu.

Învierea ne descoperă adevărul, cunoașterea cea dreaptă.

Iată, ne-a făcut Dumnezeu parte de-o primăvară frumoasă, de sărbătoarea Paștelui, de aceste condiții bune. Acum cred că înțelegem de ce spunem noi că

„Suntem împreună-lucrători cu Dumnezeu” (I Cor. 3, 9). Să fim siguri că Dumnezeu nostru ne ajută întotdeauna. Iubirea de aproapele, comunitatea de interese, viața socială sănătoasă, sunt urmările acestei credințe. Să-L rugăm pe Dumnezeu ca să înmulțească bucuriile noastre, ca să înlăture tot ceea ce poate mutila familia, ceea ce poate anula munca noastră creatoare, tot ceea ce poate uide în noi, visurile și speranțele. Dar să nu îi dăm motive lui Dumnezeu, spre a face împotriva noastră, tot ceea ce ar putea anula așteptările noastre.

Vă fac tuturor urări de bine. Rog pe Milostivul Dumnezeu să vă apere de tot răul, și să vă facă parte de bucurii, care să ne înmulțească speranțele și viața noastră spre cea în Hristos.

Vă spun tuturor vestea cea bună, că **HRISTOS A ÎNVIAT!**

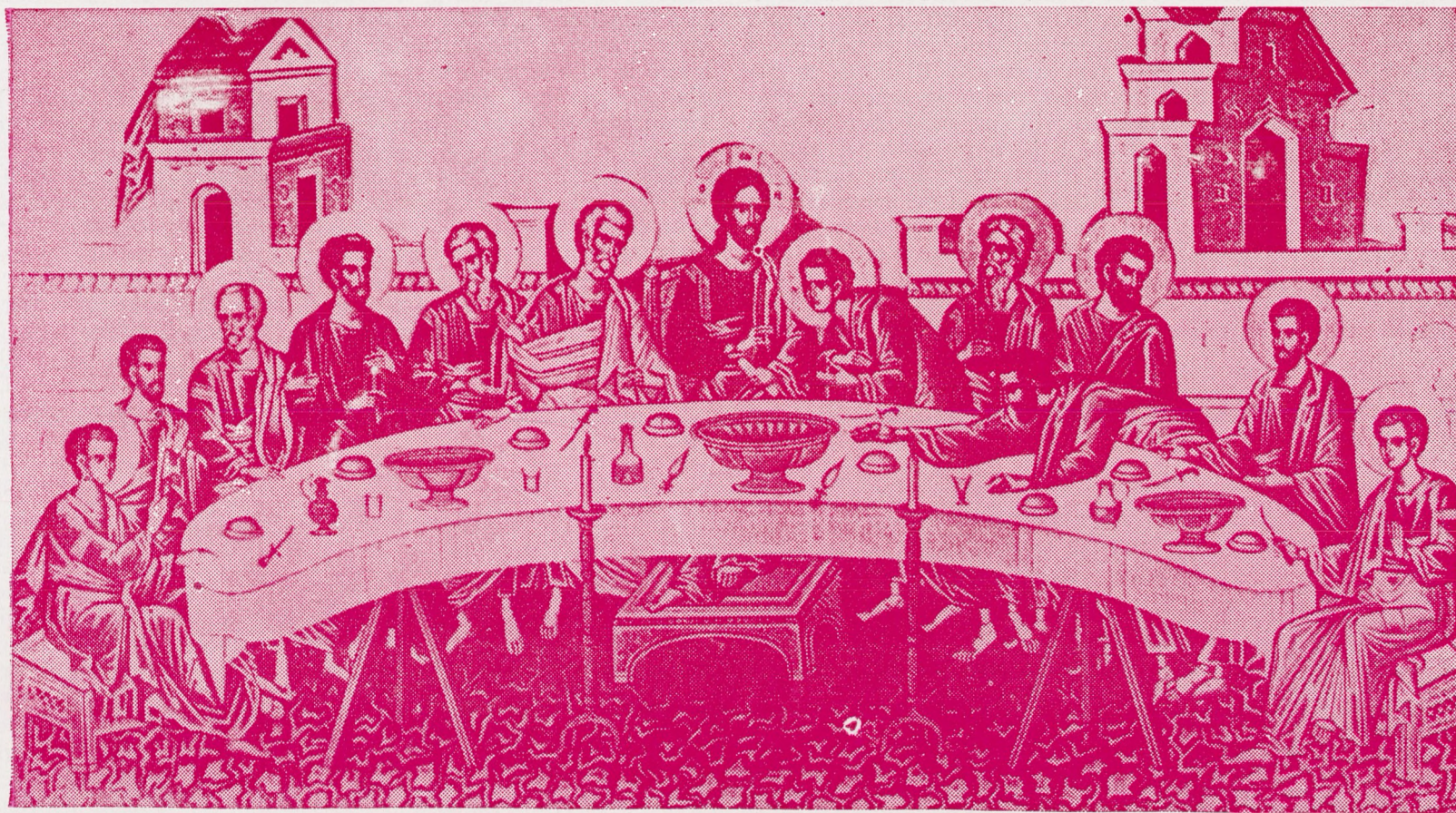

„Cu moartea pe moarte călcând”

pentru o înțelegere a caracterului ontologic al morții și învierii Mântuitorului Iisus Hristos

Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu înomenit sau Logosul dumnezeiesc întrupat în istorie. „Cel prin Care toate s-au făcut” și-a împropiat firea omenească (cu toate consecințele păcatului neascultării, inclusiv cu ultima dintre acestea — moartea) devenind ipostasul sau persoana acesteia, pentru ca omul, care este chipul Chipului Tatălui — *eikón Eikónos*, să poată viețui în conformitate cu El ca model, pentru totdeauna.

Arhetipul (modelul) omului nu este pur și simplu Logosul, ci Logosul întrupat. Chiar dacă Hristos nu a existat istoric pe vremea creației lui Adam, faptul că Hristos este în realitatea supratemporală a lui Dumnezeu „mai-întâi-născut decât toată zidirea” (*Coloseni 1, 15—17*), constituie o învățătură biblică fundamentală. Dacă omul, pentru care a fost făcută întreaga lume, a fost adus la existență ultimul, totul fiind pregătit pentru el, atunci este, negreșit, logic ca Hristos, Care reprezintă scopul întregii creații materiale și spirituale, să fie posterior lui Adam,

de vreme ce toate sunt conduse de Dumnezeu de la cele nedesăvârșite spre desăvârșire. Ca realizare supre-

mă a omului, este firesc ca Hristos să reprezinte scopul mersului ascendent al umanității, început dar și sfâr-

șit al istoriei. Adam a fost creat după chipul lui Hristos și, prin urmare, el trebuia să se înalțe la Arhetipul lui sau, mai exact, să se curățească și să iubească pe Dumnezeu în așa măsură încât Dumnezeu să vină să Se sălășuiască întru el, Logosul să Se unească ipostatic cu omul și, astfel, să intre în istorie Hristos, să Se arate în lume *Dumnezeu-Omul-Theanthropos*.

Hristos nu este o întâmplare, un accident în istorie, întruparea lui Dumnezeu-Cuvântul nu constituie o simplă consecință a biruinței celui rău asupra omului. Greșeala lui Adam nu devine astfel „felix culpa”. Unirea naturii dumnezeiești cu cea umană în unica persoană a Fiului s-a realizat deoarece a constituit „sfatul cel mai înainte de veci” al lui Dumnezeu. Modul în care s-a concretizat această mare taină s-a schimbat, faptul a rămas același.

Neascultarea nu se putea vindeca total decât prin jertfă, opusul neascultării egoiste. Nimeni nu L-ar fi putut condamna pe Iisus Hristos la moarte: „Pilat I-a zis: Nu știi că am putere să Te eliberez și putere am să Te răstignesc? Iisus i-a răspuns: N-ai avea nici o putere asupra Mea, dacă nu ți-ar fi fost dat ție de sus” (*Ioan 19, 10—11*). Mântuitorul S-a jertfit pentru noi, a săvârșit actul suprem prin care ne-ar fi putut convinge o dată pentru totdeauna că de mult ne iubește. Pe crucea Mântuitorului nu scrie ură și răzbunare, ci iubire: „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are” (*Ioan 15, 13*) și adevăr: „Eu spre aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să dau mărturie pentru adevăr; oricine este din adevăr ascultă glasul Meu” (*Ioan 18, 37*). Jertfa Sa a însemnat și punerea pecetei veracității pe Persoana și opera Sa.

La Dumnezeu-Tatăl nu putem avea acces decât în stare de jertfă, de totală dăruire semenilor și lui Dumnezeu. Noi înșine nu putem ajunge la această stare, ci doar în Hristos ne devine accesibilă, deoarece El este „centrul nostru”: „Deosebirea lui Iisus, ca om, de ceilalți oameni, constă în faptul că El, ca om, este nu un centru autonom de acte

și reacții; ci centrul omenească al acestora este în același timp și centrul dumnezeiesc al lor și al actelor Sale dumnezeiești. Toată natura omenească a Sa s-a concentrat prin aceasta nu în afară de Dumnezeu, ci în Dumnezeu-Cuvântul. Între oameni a pășit un om care nu mai e centrat în el însuși, ci în Dumnezeu, e identic ca persoană cu Dumnezeu. Relațiile celorlalți oameni cu acest semen al lor nu sunt relații trăite în afară, de Dumnezeu, ci relații cu Dumnezeu însuși. Întrucât acest centru ipostatic are o putere de atracție spre Dumnezeu și de iradiere a binelui, care depășește toate centrele pur omenești, el este centrul nostru. În mijlocul creației s-a plasat pentru eternitate un centru personal omenească, care e în același timp dumnezeiesc.”

Cuvântul Cel ce e viață — spune Părintele Dumitru Stăniloae — a luat trupul nostru muritor mai ales pentru ca, primind moartea în acest trup, s-o învingă pentru noi toți, sau să îndrăzească biruința aceasta a morții la toți. Trupul Mântuitorului nu avea nestrăicătura prin fire, ci datorită puterii Cuvântului, de aceea El ar fi putut ține și trupul în stare de nemurire dacă ar fi voit. Dar a dorit să primească moartea cu trupul pentru a o învinge, nu nesuportându-o, ci suportându-o. El n-a ocolit moartea, n-a evitat să trăiască până la capăt condiția umană, arătându-ne și nouă rostul pozitiv al trăirii acestei condiții. Dacă ar fi ocolit moartea ar fi ocolit-o numai pentru Sine. Numai învingându-o în trupul Său, în care ne-a cuprins virtual pe toți ca un nou Adam, a învins-o pentru toți.

Moartea s-a împlinit în trupul Domnului — scrie Părintele Stăniloae, explicând cuvintele Sfântului Atanasie cel Mare — în mai multe sensuri: 1. și-a făcut și în El lucrarea; 2. s-a împlinit în trupul de vârf al umanității; 3. dar tocmai de aceea a ajuns la capătul ei, epuizându-și puterea în acest trup omenească care, prin puterea Cuvântului din El, a înfrânt-o. Căci a fost primită într-un trup prea puternic ca să nu fie înfrântă, ca să nu se dovedească mai slabă decât viața nese-

cată ce era în El; ea a înghițit, cum spun Părinții, un piron care a devorat-o. Moartea a fost învinsă, după ce și-a arătat toată puterea.

În trupul Domnului moartea și stricăciunea au fost desființate grație Cuvântului care era persoana acestui trup. Deoarece nu a avut nici un păcat nu trebuia să moară, iar dacă a murit pentru noi, cu moartea Sa, pe care nu o datora, a zdrobit puterea morții, a sfărâmat porțile iadului, a înviat cu a Sa dumnezeiască putere și ne-a dat tuturor celor ce credem în El nădejdea vieții veșnice în Împărăția Sa.

Jertfa Mântuitorului n-a fost spre satisfacerea onoarei lui Dumnezeu, așa cum a afirmat Anselm de Canterbury, cel care a accentuat exclusiv un caracter juridic al patimilor și morții Mântuitorului, ci a avut un sens ontologic. Omul nu mai este „Sein zum Tode”, ci „Sein zum Leben”. De aceea icoana autentică a învierii ni-L prezintă pe Iisus Hristos care-i scoate, ținându-i de mână, pe Adam și Eva din mormânt, adică din moartea spirituală, din existența fără comuniunea cu Dumnezeu.

Dar de ce mai murim după ce a înviat Hristos?

Se vorbește de materia tânără și bătrână a trupului — scrie Părintele Stăniloae. Dar nu materia în sine e tânără sau bătrână. Nu materia în sine merge spre moarte ci funcțiile vitale și senzoriale ale sufletului slăbesc. Din cauza păcatului sufletul a rămas într-o slăbiciune care nu-i mai permite să revină la stăpânirea dintru început asupra materiei trupului. Materia a dobândit și ea o rigiditate. Coruperea și moartea au rămas ca lege generală a trupurilor omenești pentru a se permite omului botezate să înalțeze și prin eforturile sale într-o creștere spirituală, care să-l facă apt pentru învierea trupului într-o fericire la sfârșitul chipului actual al creației. Materia lumii viitoare și a trupurilor înviate va fi cu adevărat o materie veșnic tânără, pentru că spiritul va fi veșnic puternic în unirea deplină cu Dumnezeu, coplesind materia fără să o desființeze. Ea va arăta așa cum este în esență: energie luminoasă (în iad: întunecoasă) ușor și clar imprimabilă de spirit, ridicată în trup la o sensibilitate spiritualizată.

Dar de ce mai mor cei ce trăiesc o viață de sfințenie?

Una din semnificațiile întrupării Fiului lui Dumnezeu este aceea de a fi sfințit istoria, de-a o fi făcut cadru posibil al unei vieți fără de păcat. Moartea sfântului bineînțeles că nu mai este pusă în legătură cu vreun păcat personal, ci rămâne ca o solidarizare în suferință cu istoria ca întreg, cu păcatul ei, ca gestul suprem al asumării răspunderii pentru alții. Sfântul nu este solitarul prin excelență, ci solidarul prin excelență. Sfântul Isaac Sirul ajunsese să se roage și pentru demoni, deoarece simțea durerea lor, nefericirea de-a fi departe de comuniunea cu Dumnezeu. Nici o creatură nu poate ajunge la împlinire dacă nu se deschide și nu răspunde iubirii Creatorului.

(Continuare în pag. 5-a)

Preot NICOLAE Z. MOȘOIU

„Străpuns pentru păcatele noastre”

(Urmare din pag. a 1)

sunt mai restrânse, capitolul 53, în întregime, îl descrie pe Mesia ca pe un „om al durerilor și cunoșcător al suferinței, unul înaintea cărui să-ți acoperi fața” (*Is. 53, 3*).

Propunându-și să ne vorbescă despre această mare taină a arătării lui Mesia, profetul ne previne că va relata lucruri aproape incredibile sau, oricum, greu de perceput pentru oameni, a căror convingere era că „pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată” (*In. 1, 18*) și că nici nu poate să-L vadă (*Ieș. 33, 20*).

Totuși, minunea aceasta se va petrece, ne încredințază profetul. Dumnezeu se va arăta oamenilor, dar nu cu năluciri înfricoșătoare, ci luând chipul unui prunc sau odrasle (*Is. 53, 2*), care va petrece printre ei, fără ca ei să-L acorde însă o atenție specială. Ba din contră va avea parte de ostilitate, adevăr exprimat de Isaia prin cuvintele că va crește „ca o rădăcină în pământ uscat” (*Is. 53, 2*). Când proorocia se va împlini, prin Nașterea lui Hristos, Sf. Ioan Evanghelistul o va confirma arătând că „întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit” (*In. 1, 11*).

Nici mai târziu, când se va maturiza, situația Celui venit pe pământ nu se va schimba. Nu numai că nu-L va lua nimeni în seamă, dar va fi disprețuit și privit ca cel din urmă dintre oameni (*Is. 53, 3*). Imaginea pe care I-o conturează profetul este aceea a unui „om al durerilor și cunoșcător al suferinței” (*Is. 53, 3*). Văzându-l starea de nefericire, contemporanii îl socoteau „pedepsit, bătut și chinuit de Dumnezeu” (*Is. 53, 4*). Totuși, destinul Său vitreg era de neînțeles, de vreme ce „nu săvârșise nici o nedreptate și nici înșelăciune nu fusese în gura Lui” (*Is. 53, 9*). Este logic să existe atunci întrebarea: pentru ce a trebuit să sufere?

Profetul ne dezleagă taina pătimirii lui Mesia: „Domnul a făcut să cadă asupra Lui fărădelegile noastre ale tuturor” (*Is. 53, 6*). Pentru păcatele poporului a fost adus spre moarte (*Is. 53, 8*).

Inseamnă că este vorba de un plan dumnezeiesc, hotărât pentru mântuirea noastră, atâta vreme cât omul nu se mai putea mântui singur.

Fiind copartăș la făurirea acestui plan, Mesia „a luat de bună voie asupra Sa durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat” (*Is. 53, 4*). Ascultarea Sa fără de cârtire este evidențiată de profet prin cuvintele: „Chinuit a fost, dar S-a supus și nu și-a deschis gura Sa; ca un miel spre jughiere S-a adus și ca o oaie fără de glas înaintea celui ce o tunde, așa nu și-a deschis gura Sa” (*Is. 53, 7*). Deci, nu numai că a îndurat adversitățile și batjocura, dar „și-a dat chiar viața ca jertfă pentru păcat” (*Is. 53, 10*). Mai mult decât atât, „mormântul Său a fost pus lângă cei fărădelege și cu făcătorii de rele S-a socotit” (*Is. 53, 9*).

Acesta a fost prețul cel mare pe care El l-a plătit pentru noi cei ce „umblăm rătăciți ca niște oi” în întunericul necredinței și al răutății.

Dacă cu acest moment al morții și îngropării Robului Domnului s-ar încheia capitolul 53 din Isaia, valoarea întregii cărți ar fi anulată. Dar autorul ei inspirat continuă cu dezvoltarea a ceea ce urma să se întâmple după acel moment de cumpănă. Împlinind toate cele hotărâte în sfatul de taină al Treimii, Mesia va fi răsplătit cu învierea și încununarea cu slava ce o avea mai înainte de întemeierea lumii. „Scăpat de chinurile sufletului Său, va vedea rodul ostenețelor Sale și de multumire se va sătura” (*Is. 53, 11*). Astfel pune în lumină profetul biruința lui Mesia. Tot lui Isaia îi aparține și această constatare: „Precum

mulți s-au spăimântat de El — așa de schimonosită îi era înfățișarea și chipul atât fără de asemănare cu oamenii, tot așa va fi pricină de uimire (după învierea Sa — n.n.) pentru multe popoare”, înaintea Lui, regii vor închide gura, după ce vor vedea ce nu li s-a spus și vor înțelege ceea ce n-au auzit” (*Is. 52, 14—15*).

Prin urmare, aceste două evenimente: Jertfa și învierea trebuia să se afle într-o conexiune directă. Numai în bipolaritatea lor poate să existe garanția mântuirii.

Profetul Isaia accentuează cu fermitate acest lucru minunat al înfrângerii morții și al proslăvirii izbăvitorului omenirii. El înalță un adevărat imn de slavă pentru Ebed — care s-a jertfit: „Iată că de acum Robul Meu (Ebed) va propăși, se va sui, mare se va face și se va înălța pe culmile slavei!” (*Is. 52, 13*). Și cei care îl vor urma, vor fi beneficiari ai roadelor învierii Sale.

Semnificațiile împărtășirii credincioșilor în Ziua Învierii

„Ziua Învierii, popoare să ne luminăm! Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte la viață de pe pământ la cer, Hristos-Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruință” (Irmos al Învierii). Veste cea mare, care umple de bucurie cerul și pământul, este cuprinsă în cuvintele: „Hristos a înviat!” Ea a fost adusă de un înger luminos la mormântul gol al Mântuitorului din Ierusalim. Vestea privește un fapt zguduitor, un eveniment care a răsturnat lumea și a rezidit-o pentru a doua oară, a străbătut veacurile și astăzi ea răsună ca un imn de biruință ce străbate pretutindeni. Clopotele o repetă în văzduhuri, iar preoții o cântă împreună cu credincioșii în sfintele locașuri de închinare. E imnul pe care îl ciripesc și păsările în graiurile lor, precum îl mărturisesc mugurii ce se deschid pe ramuri, împreună cu zefirul cald de primăvară.

„Astăzi toată făptura se veselește și se bucură, că Hristos a înviat și iadul a prădat” (Stihiră). Da, iubite frate, Iisus Hristos a înviat, ridicându-se din mormântul pe care l-a lăsat gol mai înainte ca piatra să fie răsturnată și mai înainte ca pecețile mormântului să fie sfărâmate. Nu altfel, decât ca să înțelegi că această faptă dumnezeiască este lucrarea miracolului creator ce a pătruns în existență peste tot și ca atare te privește și pe tine la modul personal al cuvântului. Oare ai putea crede că e vorba de o simplă aducere aminte a unui eveniment petrecut acum peste două mii de ani, consemnat ca atare în istoria noastră omenească, și pe care îl comemorăm simbolic, în sensul unei periodice edificări sufletești? Nu ar trebui să reținem aieva noi înșine actualizarea acestei minuni care să ne treacă „din moarte la viață” și să ne ridice „de pe pământ la cer”? Desigur, nu la modul figurat al cuvântului, ci la cel real și viu. Această minune nu poate fi alta decât aceea a împărtășirii noastre cu Trupul și Sângele Mântuitorului veșnic viu, Cel care a înviat. Minunea se petrece pe Sfântul Altar și ni se transmite nouă euharistic. Îți poți închipui că te afli în „Ziua Învierii” fără să te împărtășești? Au nu ne spune Sfântul Apostol Pavel că „Hristos este Paștele nostru” (I Cor. 5, 7), după cum ne mai spune și aceea că „fiind în Hristos”, ne-am aflat apropiere întru El, numai „prin Sângele Lui” (cf. Efeseni 2, 13)? Așadar, se cuvine să luăm aminte că neîmpărtășindu-ne în Sfintele Sărbători ale Paștilor rămânem departe de a ști ce înseamnă Ziua Învierii, întrucât nu participăm la „minunea” acestei zile.

„Să ne curățim simțirile și să vedem pe Hristos strălucind, cu neapropiată lumină a Învierii” (Irmos). Învieria este biruința vieții asupra morții, este simțirea tainică a unei slave mai presus de orice cuvânt, tocmai pentru că este manifestarea unor puteri ce izbucnesc în lumină, flacăra pură, lumina cea adevărată. Simbolul evident al învierii în lumea văzută este primăvara și tot primăvara este și simbolul vieții creștine. Amândouă sunt pline de una și aceeași imagine a evenimentului Învierii lui Hristos. E o asemănare binevenită. Revărsarea de energii descătușate în suvoaiele apelor de munte, iz-

bucnirea sevei din trunchiul copacilor care înverzesc, ca și vigoarea ce se revărsă în splendoarea de culori a florilor și tresaltă în năvalnica bucurie a făpturii, ne pot spune, deși este o simplă analogie, ce se petrece în sufletul și în trupul nostru. Și iarăși se cuvine să ne întrebăm: toate acestea sunt simple efecte ale unei iluzii? Prea ușor ne dăm seama că pe toate le paște spectrul morții. Cine trăiește o existență doar biologică, simte că de fapt viața lui se aseamănă cu floarea peste care a dat bruma și se usucă. Tinerețea lui, oricât ar fi de exaltată, are gust de apă sălcie, iar bătrânețea este apă tulbure, cu gust de deșertăciune. Numai „minunea” euharistică ne face să vedem pe

Hristos, „Soarele dreptății, tuturor viață ră-sărind” (Irmos). „Unde îți este moarte bol-dul tău? Unde este iadul biruința ta?” (Cf. I Cor. 15, 55), se întreabă și Sfântul Apostol Pavel, întemeiat pe adevărul Învierii. Așadar, în sensul ultim al cuvântului, moarte nu mai există pentru cel ce a aliat izvorul vieții veșnice „în Hristos și în Biserică”. „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, rămâne întru Mine și Eu voi rămâne întru el” (Ioan 6, 56), zice Mântuitorul Iisus Hristos însuși. E sigur, Biserica se identifică cu Euharistia care o constituie și o manifestă, iar cel ce se împărtășește mărturisește solemn: „Văzut-am lumina cea adevărată, luat-am Duhul cel cerase”. Dimpotrivă, cel care nu se împărtășește din „minunea” Învierii, nu poate înțelege ce sunt Paștile, ce sunt frumusețile cu care ele ne întâmpină și ne înzestreză, pentru că este cu adevărat

mort. Iar „minunea” nu este alta decât aceea care se descoperă pe Sfântul Altar. Canonul Învierii ne invită mai ales în Sfânta Zi a Sărbătorii: „Veniți să bem băutura nouă, nu din piatră stearpă făcută cu minuni (referire la cele de care a avut parte Moise), ci din izvorul nestricăciunii, cel izvorât din mormântul lui Hristos, întru care ne întărim” (Irmos). Să fim dar pe deplin încredințați de adevărul că îngemănarea „minunii” cu sârbătoarea nu ne eliberează numai de moarte, ci și de toată boala pe care o avem. Fiindcă din momentul în care Hristos așează în noi temelia vieții veșnice, din Ziua Învierii, El însuși adoarme și veștejește războiul cel sâlbatic al „cărni” ce se împotrivesc „duhu-

lui” și aprinde evlavia cea către Dumnezeu, iar patimile le omoară.

„Acum toate s-au umplut de lumină: și cerul (ingerii), și pământul (oamenii) și cele dedesubt (adormiții). Deci să prăznuiască toată făptura Învieria lui Hristos, întru care s-a întărit” (Irmos). Împărtășirea cu Sfintele Taine, în Ziua Învierii, ne deschide calea cunoașterii de noi înșine, mai precis, calea de a ne cunoaște în lumina Învierii, cu întreaga noastră iubire față de Dumnezeu și față de semenii noștri, vii și adormiți. Dacă vrem să știm cum se cuvine a iubi cu adevărat, să ne apropiem de Sfânta Euharistie. Primind Trupul și Sângele Domnului, daruri trecute prin moarte și ajunse la înviere, suntem în măsură să dobândim certitudinea că nu mai trăim noi, ci Hristos trăiește în noi, potrivit celor spuse de Apostol la Galateni 2, 20. Iar Hristos Domnul ne arată că nu există iubire adevărată fără dăruirea de noi înșine. Numai în măsura în care te dăruiești, ești în stare să iubești. E vorba despre dăruirea care se îndreaptă mai întâi spre Dumnezeu, după modelul pe care ni-l conferă Mântuitorul Iisus Hristos. Numai în duh de jertfă ne putem apropia de Dumnezeu în Hristos, întrucât și El ni se împărtășește în Euharistie în stare de jertfă: într-adevăr numai într-o stare asemănătoare cu a Domnului mort și înviat ne putem uni și noi în Duh cu El. Să fim bine lămurii: „viața în Hristos” este de neconceput fără participarea la misterul Crucii Domnului din zilele Sfintelor Paști. Căci nu ne transformăm pe noi înșine prin efortul nostru ascetic, ci Hristos euharistic lucrează în noi și da valoare și sens la tot ce facem pentru mântuirea noastră. Neglijența de a ne cumineca la Paști își are, în genere, originea într-o spiritualizare dezincarnată a vieții creștine, care nu pune accentul pe miracolul euharistic ce se transmite prin Sfintele Taine, ci pe voința și efortul omului, urmărind chiar îndepărtarea credincioșilor de acest miracol, precum fac numeroase secte condamnate de Biserică (pelagianism, priscilianism, bogomilism). O anumită obișnuință a credincioșilor noștri de a se mulțumi cu primirea, cu ocazia prăznuirii Sfintelor Paști, doar cu pâinea binecuvântată, cunoscută cu denumirea de „paști”, îndepărtându-se astfel de „Pâinea vieții”, este la noi o practică destul de veche, infiltrată de fapt de secta bogomililor și susținută, mai apoi, cu autoritate, de către calvinismul din Transilvania. Se știe prea bine cu ce scop.

Raportarea noastră la irmosul de mai sus: „Acum toate s-au umplut de lumină”, pe lângă oameni, precum am văzut, îi privește și pe îngeri. Este de subliniat, astfel, faptul că ne împărtășim împreună cu îngerii. Într-adevăr, îngerii sunt vestitori Învierii, iar credincioșii le aduc și acestor duhuri slujitoare cinstirea cuvenită în praznicile împăratești ale Sfintelor Paști. Potrivit învățăturilor tradiționale, scripturistice și patristice, împărtășindu-ne cu vrednicie, nu numai că avem împreună lucrător și ajutor dumnezeiescul Har în edificarea noastră spirituală, dar și pe îngerii lui Dumnezeu îi avem în sprijin, întrucât chiar Stăpânul acestor făpturi cerești le încredințează o misiune de ordin euharistic. Cuminecându-ne cu Sângele Domnului, mintea noastră devine mai luminoasă decât focul, iar sufletul mai frumos decât aurul. Explicația este și următoarea: Cei ce primesc întru evlavie Trupul Stăpânului stau împreună cu îngerii, cu Arhanghelii și cu Puterile cele de sus, îmbrăcați fiind cu acea haină împăratească care nici nu e de pe pământ, cum spun Părinții, ci este din cer. Așadar, să fim cu luare-aminte că toți cei ce se împărtășesc pe Împăratul însuși îl poartă, înconjuțați de Sfinții îngeri, ei înșiși purtători ai tuturor armelor duhovnicești.

În ce privește misiunea euharistică a îngierilor, se cuvine să amintim și aceea că Sângele Domnului, primit cu vrednicie, izgoneste pe diavoli, îndepărtându-i de la inimile neprihănite, dar în același timp îi cheamă pe îngeri pentru a le sta pe mai departe în apărare. Unii dintre Sfinții Părinți, precum Chiril al Alexandriei, consideră că sufletul omului nu poate în alt chip să se slobozească din tirania diavolului decât numai prin împărtășirea cu Trupul și cu Sângele lui Hristos. Domnul însuși ne spune în Evanghelie: „dacă Fiul vă va face liberi, liberi veți fi într-adevăr” (Ioan 8, 36). În Apocalips, marea confruntare între Arhanghelul Mihail și îngerii lui cu „balaurul cel mare, șarpele cel de demult”, are loc în fața Sfântului Potir, în vederea salvării fraților credincioși „și ei (- îngerii cei buni -) l-au biruit (pe balaur) prin sângele Mielului și prin cuvântul mărturiei lor” (Apoc. 12, 11). Tot după Sfinții Părinți, ar fi vorba despre o rezistență în fața unei lucrări de surpare a duhurilor rele, care ar aduce cu sine nu doar necesitatea unei împărtășiri dese, ci chiar, dacă ar fi posibil, o împărtășire neîntreruptă. Oricum, în viața creștină și în evlavia euharistică se impune un ritm al pregătirii și împlinirii care suprimă intervalele neavenite, tinzând de la aplicarea principiului împărtășirii duminicale, principiu pe care îl întâlnim în viața comunităților creștine întemeiate de Sfântul Apostol Pavel (Fapte, 20, 7; I Cor. 16, 1-2), spre principiul împărtășirii zilnice, cum pare a fi fost împărtășirea în comunitatea primilor creștini din Ierusalim cu „frângerea zilnică a pâinii” (Fapte 2, 37-42).

„Iată, mă apropii de Sfânta-mpărtășanie / Și-mpărtășindu-mă, Doamne, să nu mă arzi, / Că Tu ești foc, și arzi pe cei nevrednici, / Ci, curățește-mă de toată întinăciunea”. Sunt cuvintele rugăciunii care transmit, tot din Ziua Învierii, nu doar un mesaj euharistic, ci în primul rând un avertisment. Îndemnul Sfântului Apostol Pavel: „Să se cerceteze omul pe sine și așa să mănânce din Pâine și să bea din Pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, ne-socotind Trupul Domnului” (I Cor. 11, 28-29) este categoric, și el privește posibila contracfacere, care de la îndumnezeirea euharistică trece la demonizare, nu comuniune euharistică, ci hulitoare, defăimarea celor mai sfinte lucruri din cer și de pe pământ. Dacă nu ești vrednic să te împărtășești în Ziua Învierii, oare vei fi vrednic în alte ocazii? Mântuitorul Iisus Hristos, vorbind ucenicilor Săi de necesitatea cuminecării cu Preacuratele Taine și cunoscând cugetul lui Iuda, cel care îl va vinde, îl numește de-a dreptul „diavol” (Ioan 13, 27). E limpede, dar, că oricine se va cumineca cu nevrednicie, va lua partea trădătorului. Consecințele acestui fel de „cuminecare”, ca și ale părăsirii ritmului liturgic tradițional de pricestuire, sunt mai mult decât dăunătoare existenței neamului, putând fi catastrofale.

Mai presus de toate însă, se cuvine să fim conștienți că biruința a fost câștigată: Iisus Hristos-Domnul a înviat. Moarte nu mai există. Această nemurire ne-a fost conferită și nouă printr-o minune, care nu este alta decât aceea a dobândirii Împărăției lui Dumnezeu, prin darul Sfintei Euharistii. Este minunea cu care ne împărtășim în Ziua Învierii.

Pr. Prof. ILIE MOLDOVAN

Pentru o unificare între știință și credință

E destul de difuză ideea că știința și religia vorbesc două limbi diverse. Unii cred chiar că acea lucră ar garanta compatibilitatea și ar evita conflictul. E ca și cum fiecare ar avea propria „istorie” de povestire: istoria originilor universului, ale vieții, istoria privind locul pe care îl ocupăm în univers etc. În acest caz, s-ar părea că lipsa de comunicare le-ar favoriza, amândouă.

Știința, de exemplu, ar trebui să se ocupe de o cunoaștere obiectivă, universală, comunicabilă, în timp ce credința ar fi o chestiune personală și subiectivă, fără pretenția de a avea o bază obiectivă, recunoscută de toți, așa cum se întâmplă cu rezultatele științifice. În ultimul timp, această delimitare de teritoriu nu mai satisface. Ne dăm seama tot mai mult că azi cunoașterea științifică posedă și ea o dimensiune personală, angajantă, iar credința vorbește de lucruri care interesează pe toți cei ce apelează la marile întrebări ale existenței. Oamenii de știință sunt astăzi tot mai interesați de răspunsurile oferite de religie, în timp ce teologia folosește tot mai mult rezultatele științei pentru a explica mai bine adevărurile revelației. Se poate constata azi o tot mai accentuată dorință de comunicare. Aceasta necesită însă curajul de a călători împreună spre același Adevăr.

Se spune până acum că credința trebuie să se ocupe exclusiv de domeniul lui „de ce”, în timp ce știința se ocupă de „cum”. De asemenea, se credea că gândirea științifică, pentru a se dezvolta, trebuie să se emancipeze de filozofie și de teologie. Tot mai mult însă știința se ocupă și de răspunsurile la întrebarea „de ce?”, pentru a ajunge în profunzimea lucrurilor și a nu se opri la aparențe. Oamenii de știință își pun tot mai mult întrebarea „de ce?”, cercetarea ducându-i până la porțile teologiei și filozofiei. Este aceasta un tip de problematică ce izvorăște în însuși „interiorul” metodologiei științifice, chiar dacă ținta cercetării rămâne una exterioră. O privire atentă în istorie de-

monstrează că teologia creștină a favorizat cercetarea științifică, educând oamenii către inducție și către constatarea raționalității cosmosului. În filozofia, la rândul său, a oferit științei principiile sale, ba chiar propriul limbaj, chiar dacă uneori oamenii de știință nu și dau seama de acest lucru.

Se tinde astăzi spre depășirea fragmentării difuze a cunoștințelor. Se descoperă tot mai mult avantajele interdisciplinarității și ale transdisciplinarității. Această reunificare se realizează prin apropierea între mijloace și finalități. Mult timp am considerat știința doar un instrument, ca pe ceva neutral ce poate fi folosit în bine sau în rău, în funcție de finalitățile în slujba cărora era pusă. Știința și omul de știință ar trebui să se întrebe care sunt motivele profunde ale lucrării lor și să identifice binele și răul în însăși natura lucrurilor și în propria conștiință. Aceasta e un prim pas către unificarea cunoașterii.

Știința a început să se întrebe, prin anii '30 ai secolului al XX-lea, asupra problemei fundamentelor, atunci când se risipea iluzia neopozitivismului logic și a empirismului. Mai întâi matematica, apoi fizica, iar acum și biologia avertizează necesitatea unei logici și a unui sistem de referință care să justifice însăși metodologia de care izează. Fără o filozofie a naturii, fără un fundament teologic, metoda științifică devine imposibilă, rămâne ceva autoreferențial. De fapt, aceste fundamente se constituie din concepții și concluzii filosofice și/sau din date revelate, pe care știința le primește și le folosește implicit în cercetările sale.

În schimb, teologia s-a interogată în mod divers asupra fundamentelor. Căutările sale s-au dezvoltat în direcția cercetării fundamentelor credinței. În acestea le găsim în primul rând în revelație. Mesajul creștin se impune prin sine, prin coerența și frumusețea sa: este credibil pentru că Iisus Hristos este credibil.

Arhim. Dr. IUVENALIE IONAȘCU

Învățătura Sfântului Apostol Pavel despre Înviere

Chemat la apostolat pe drumul spre Damasc, de Mântuitorul, Saul din Tars și-a schimbat nu numai numele, devenind Pavel, dar și întreaga sa conștiință, lepădând dușmănia și prigoana contra lui Iisus și transformându-se în cel mai ze-los mărturisitor al Evangheliei lui Iisus, predicând-o cu o desăvârșită loialitate, așa cum o mărturisesc cele 14 epistole ale sale.

Mă voi referi de exemplu doar la unul dintre adevărurile Evangheliei și anume la acela despre Înviere spre a ne convinge despre acest lucru.

Iisus Hristos a făcut cunoscut ucenicilor săi și prin ei, înțregii omeniri, că la sfârșitul veacurilor va veni întru mărirea și oamenii vor fi înviați, judecați și rânduiți după faptele lor spre fericire sau pedeapsă veșnică, în Împărăția lui Dumnezeu (Matei 24, 29—42; Marcu 12, 24—30; Luca 20, 37—38; Ioan 5, 24—30).

Aceleași adevăruri le va predica și Sf. Apostol Pavel, apelând la întreaga sa capacitate de gândire și la o permanentă acțiune misionară, pentru a convinge „neamurile” să le accepte.

Într-adevăr nu i-a fost deloc ușoară misiunea sa, întru cât atât iudeii, dar mai ales păgânii greu puteau accepta ideea învierii morților și viața de dincolo (F. Ap. 17, 32).

Având însă o desăvârșită încredere în învățătura lui Iisus și harul lui Dumnezeu asupra sa, Sfântul Apostol Pavel a biruit neîncrederea oamenilor, făcând să biruiască adevărurile evanghelice despre înviere, pe care o socotea, ca de altfel toți apostolii, piatra de temelie a Bisericii. „Dacă nu este învierea morților, spunea Apostolul, nici Hristos nu a înviat. Și dacă Hristos nu a înviat, zadarnică este credința noastră. Iar dacă credința în Hristos este numai pentru viața aceasta, suntem mai de plâns decât toți oamenii” (I Corinteni 15, 15—16).

Și ca să întărească spusele sale, aducea argumentul hotărâtor: „El a fost îngropat, dar a înviat a treia zi potrivit Scripturii. Și s-a arătat lui Chefa, apoi celor doisprezece, în urmă s-a aflat la peste cinci sute de frați, dintre care cei mai mulți trăiesc până în prezent, iar alții au adormit. Iar la urma tuturor mi s-a arătat și mie” (I Corinteni 15, 4—8; F.A. 1, 21; F.A. 4, 33).

Pavel este deci el însuși martor al învierii lui Iisus și de aceea afirma: „Hristos este așadar pârghia învierii celor adormiți și precum într-un Adam toți mor, așa și întru Hristos, toți vor învia” (I Corinteni 15, 21—22).

A nu mărturisi și a nu crede acest adevăr al învierii, înseamnă, spunea Apostolul: „A fi dușman al adevărului transformându-ne în niște mincinoși față de Dumnezeu, ca unii ce am mărturisit împotriva lui Dumnezeu că nu l-a înviat, dacă noi spunem că morții nu înviază” (I Cor. 15, 15-16).

În aceeași identitate de gândire cu Evanghelia, va arăta în epistolele sale cum va fi învierea (Matei 24, 27; Marcu 12, 25—26 și 13, 32—33).

Ea va veni pe neașteptate: „cu strigare mare la glasul arhanghelului și la trâmbița lui Dumnezeu și Iisus Hristos se va coborî din cer și cei morți vor învia întâi și după aceea noi cei vii, care vom fi rămași, vom fi răpiți împreună cu ei în nori ca să întâmpinăm pe Domnul în văzduh și așa pururea vom fi cu Dânsul” (I Tesaloniceni 4, 13—17; II Petru 3, 10).

În ziua învierii trupurile nu vor mai rămâne aceleași cum erau în viață ci se vor transforma: „Se seamănă trupul nostru întru stricăciune; înviază întru nestricăciune; se seamănă trup firesc; înviază întru duhovnicesc; se seamănă întru necinste; înviază întru mărire”. Și iarăși: „Nu toți vom muri, dar toți ne vom schimba într-o clipeală de ochi la trâmbița cea de apoi. Căci trâmbița va suna și morții se vor scula fără stricăciune, iar noi vom fi schimbați” (I Corinteni 15, 42—44 și 15, 52).

Învierea este legată de venirea Mântuitorului și va fi atât de neașteptată încât: „Vine așa ca un fur în puterea nopții și atunci când vor zice pace și liniște, atunci fără de veste va da peste ei pieirea, așa cum dau durerile peste cea însărcinată”. Surpriza va fi atât de neașteptată, încât „El va fi privit cu uimire” (I Tesaloniceni 5, 23; II Tesaloniceni 1, 5; 1, 10; II Petru 3, 10).

Venirea Domnului va fi plină de măreție deoarece: „Va veni cu îngerii puterii Sale și în glas de trâmbiță”. În această atmosferă va proceda apoi la judecata oamenilor, răspundând pe cei buni și pedepsind pe cei răi, odată pentru totdeauna (II Tesaloniceni 1, 7-9; I Corinteni 4, 5; Matei 25, 24-46; Luca 18, 24).

Judecata lumii „va fi o judecată dreaptă și îi va urma sfârșitul lumii. În aceeași zi Domnul va da împărăția lui Dumnezeu și Tatăl și se va nimici orice stăpânire și orice putere” (I Corinteni 15, 24).

Această împărăție va fi o lume nouă: „întru nădejdea vieții veșnice făgăduită mai înainte de anii vecilor de Dumnezeu, care nu minte” (Tit 1, 42; Romani 6, 22-23; II Petru 3, 12-13).

Ea va fi clădire în ceruri, casă veșnică nefăcută de mână. De aceea și suspinăm în acest trup, dorim să ne îmbrăcăm cu locuința noastră din cer” (II Corinteni 5, 1-2).

Atunci vom deveni: „Fiii împărăției lui Dumnezeu, deoarece cetățenia noastră este în ceruri de unde și așteptăm ca stăruința ca Mântuitor, pe Domnul. Iisus Hristos, care va schimba la înfățișare trupul smereniei noastre, întru asemănarea trupului mării Sale” (Filipeni 3, 20-21).

Învățătura Sf. Apostol Pavel despre înviere, ca toate atribuțiile sale, a găsit în el nu numai un mare maestru al cuvântului, dar și un desăvârșit misionar, care a știut să câștige pentru Evanghelia comunitățile creștine, convingându-le că viața nu se sfârșește niciodată, ci se desăvârșește prin înviere în împărăția lui Dumnezeu.

Pentru creștini așadar, învierea devine o adevărată forță morală în stare să biruiască egoismul, răutatea, nedreptatea, ura, lașitatea.

Pr. IOAN SPIRU

(Urmare din pag. a 3-a)

Dacă cei contemporani cu slujirea mesianică a Fiului lui Dumnezeu au ajuns să răspundă iubirii dumnezeiești prin cuvintele „Răstignește-L!”, omul modern a răspuns la fel. Nietzsche vestește „moartea lui Dumnezeu” fără a lansa un manifest teoretic nihilist, ci doar constatând că locul din care a fost izgonit Dumnezeu a rămas gol.

Tragedia nihilismului constă tocmai în faptul că locul acesta gol — nihil nu poate fi ocupat de altcineva.¹⁰

În celebrul fragment din cartea a treia a „Științei voioase” (*Die fröhliche Wissenschaft*, 1882), vestea „morții lui Dumnezeu” este adusă de un „om nebun” (*der tolle Mensch*). „N-ai auzit de nebunul care-și aprindea ziua-n amiaza mare un felinar și, alergând cu el prin piață, striga fără încetare: «Il caut pe Dumnezeu! Il caut pe Dumnezeu!» Și cum acolo se aflau adunați mulți dintre cei care nu credeau în Dumnezeu, stărnise nebunul acela veselie nevoie mare. «Va să zică s-a pierdut?», zice unul, «S-a rătăcit

ca un copil?» zice altul. «Nu cumva s-o fi jucând cu noi de-a v-ați ascuns-lea?», «I-o fi frică de noi?», «S-o fi dus să se plimbe cu vreo corabie?» — așa strigau, răsând în cor cu toții. Nebunul se năpusti între ei și-i străpuse cu privirea: «Unde-i Dumnezeu? — strigă iar — să vă spun eu! *Noi l-am ucis*, noi, voi și eu mine! Noi toți suntem ucișorii Lui! Cum de-am făcut-o? Cum de-am cutezat să sorbim toată apa mării? Cine ne-a pus în mână buretele cu care să ștergem din zarea cerului orizontul? Ce-am făcut, când am dezlegat pământul de soarele lui? Unde-o să se ducă acum pământul? Unde ne ducem noi? Dincolo de toți soarii? Nu vedeți că ne împleticim și cădem la tot pasul? Înapoi, înainte, pe-o parte, pe alta, în toate părțile? Ce mai poate să însemne 'sus' și 'jos'? Nu ne înfioară vidul? Nu s-a făcut mai frig? Nu cade fără încetare peste noi noaptea, tot mai multă noapte? Nu trebuie să aprindem din faptul zilei felinarele? N-ai auzit încă sapa gropărilor lui Dumnezeu? ... Dumnezeu a murit! Și mort o să rămână! Noi L-am ucis! Găsi-vom oare mângâiere vreodată noi, ucișorii ucișorilor? Am sfârșecut cu cuțitele noastre tot ce aveau până astăzi lumea mai sfânt și mai înalt. Iată-L, zace însângerat la pământ! Noi L-am doborât! Cine o să ne spele de sângele Lui? Cu ce apă? Ce rituri de pocăință, ce sfinte jocuri să mai nascocim? Nu-i fața asta mare prea mare pentru noi? Să ne facem zei și noi, ca să părem vrednici de ea? N-a fost vreodată faptă mai mare pe lume și toți cei ce s-or naște după noi vor trăi o istorie mai presus decât orice a fost, până la ce-sul acestei fapte, Istoria!» Tăcu apoi nebunul și, rotindu-și

„Cu moartea pe moarte călcând”

privirea, se uita la cei ce stăteau în juru-i și-l ascultau: tăceau și ei, privindu-l în marmuriți. Într-un târziu, dădu de pământ cu felinarul, de se făcu tândări, stingându-i lumina.”¹¹

Proclamarea „morții lui Dumnezeu” înseamnă negarea temeiurilor principale ale conștiinței de sine a europeanului, o invitație la constientizarea caracterului irațional al existenței, subminarea chiar a normelor uzuale ale vieții sociale. Este vorba despre distrugerea temeiului pe care Europa își clădise conștiința propriei identități. Nietzsche vorbește despre această distrugere ca despre un fapt istoric consumat, un act de infidelitate față de sine hotărât pentru desfășurarea ulterioară a istoriei Europei. Răspunzătoare de moartea Dumnezeului tradiției metafizice europene occidentale este însăși lumea creată nu numai negarea metafizică a divinității lui Dumnezeu, ci și negarea problemei metafizicii ca atare, a generat repulsia ori numai indiferența față de orice cercetare metafizică, a făcut să apară, pentru prima dată în istoria omenirii, un fenomen până acum necunoscut, acela al indiferentismului religios de masă, ce caracterizează secolul nostru.¹²

Este cunoscut faptul că, începând din anii '80, se vorbește în Occident de postmodernism. Dezbaterile din punct de vedere filosofic în jurul acestui concept a început atunci, punctul de plecare fiind lucrarea lui J. F. Lyotard intitulată „La condition postmoderne” publicată la Pa-

ris în 1979. Postmodernismul se definește, din punctul de vedere filosofic, în primul rând prin delimitarea de modern, de epoca definită prin raționalismul de tip cartezian, de iluminism și materialism etc. „Religioul” se întoarce, este greu să se mai conteste că omul este „homo sapiens” dar și „homo religiosus” (după cum argumenta pedemul Mircea Eliade), dar există tendința spre sincretism sau chiar spre o religiozitate fără Dumnezeu! Societatea nu mai poate propune adevăruri, principii universale valabile, și de aceea se fărâmățează tot mai mult, se atomizează.

Dascălul de filosofie Mihail Grădinaru vorbește despre o a treia Renaștere, „care va fi și ultima. După ea (după sfârșitul ultimei), singura continuare posibilă este marea unificare: întinderea unor puncte peste prăpăștiile ce despărțeau ciclul evolutiv european de alte universuri spirituale. Ecumenizarea religiei și a filosofiei este posibilă și chiar necesară, deoarece toate marile culturi și civilizații s-au desprins dintr-o viziune arhaică asupra Unului care este Totul, în fond unitară.”¹³

„Punți peste prăpăștiile” ce există între oameni nu vor putea fi întinse dacă nu se va înțelege că învierea lui Hristos înseamnă restaurare: a omului — se poate trăi o viață de sfințenie în istorie; a familiei — modelul comunității familiale este comunitatea treimică, iubirea desăvârșită; a societății — de la început comunitatea ecclisială a fost o comunitate inclusivă, ori-

ce om își găsea locul în Biserica, bogatul și sclavul, iudeul și elinul, cel sănătos și cel cuprins de diverse boli; a neamului — diversitatea neamurilor nu este consecința păcatului strămoșesc, toate neamurile au valoare eternă pentru Dumnezeu, toți membrii lor putând deveni fii adoptivi ai Tatălui ceresc, deoarece prin Botez devin frați cu Fiul lui Dumnezeu făcut om: „Căci, căi în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat. Nu mai este iudeu, nici elin, nu mai este nici rob, nici liber; nu mai este parte bărbătească și parte femeiească, pentru că voi toți una sunteți în Hristos Iisus” (*Galateni 3, 28*).

Învierea Mântuitorului este prilej de nespusă bucurie duhovnicească și un nesecat izvor de optimism. Răul, care oricum nu are subzistență, fiind doar lipsa binelui, s-a desoperit în sfârșit ca având doar o putere bazată pe înșelăciune și iluzie.

Și astăzi se bucură toți, nimeni nu este exclus, în orice situație ar fi, să înțeleagă că Hristos a înviat, iar învierea Sa înseamnă că tot ce pare fără sens are un sens, înseamnă că suferința se poate transforma în *katharsis* — purificare, înseamnă că orice clipă și faptă au valoare eternă, înseamnă că se poate ține în condiții de exterminare un „jurnal al fericirii”¹⁴, înseamnă că suntem binecuvântați.

Note:

1. Pannayotis Nellas, *Omul - animal îndumnezit*, Editura Deisis, Sibiu, 1994, p. 17.
2. Ibid.
3. Ibid, p. 19.
4. Pr. Prof. Dr. Dumitru

Stăniloae, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 2, EIBMBOR, București, 1978, p. 41.

5. Note la: Sfântul Atanasie cel Mare, *Cuvânt despre întruparea Cuvântului*, PSB 15, EIBMBOR, București, 1987, p. 115.

6. Ibid, pp. 115—116.

7. *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, Ed. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1987, p. 84 (reedit. 1996).

8. Ibid.

9. Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, ediția a II-a, Ed. Omniscope, Craiova, 1993, p. 311.

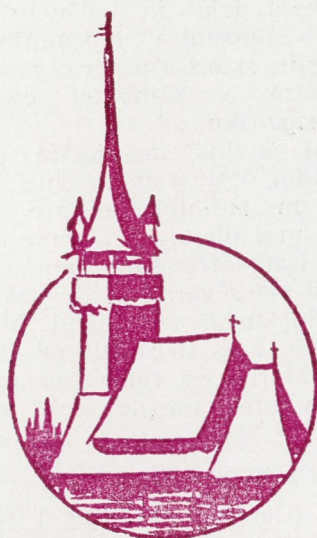
10. Chistos Yannaras, *Heidegger și Areopagitul*, Ed. Anastasia, 1996, p. 35.

11. Ibid, pp. 37—38.

12. Ibid, pp. 38—39.

13. Mihail Grădinaru, *Periphrasean. Pentru o a treia Renaștere*, Ed. Septentrion, Iași, 1995, pp. 21—22.

14. Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, apărut în mai multe ediții după 1989, considerat de unii critici carte secolului, deoarece este mărturie faptului că, poate în cel mai sângeros secol din istoria cunoscută a omenirii, un om a putut să ierte, să uite și chiar să iubească pe cei ce l-au chinat, împlinind astfel cea mai dificilă poruncă, iubirea vrăjmașului.

Învierea Domnului — bucuria întregii creștinătăți

În acest an întreaga creștinătate serbează la aceeași dată Învierea Domnului și tot sufletul se umple de bucuria biruinței lui Hristos asupra morții.

Dacă Buna-Vestire și Nașterea Domnului constituie „începutul mântuirii noastre”, prin Învierea Sa Mântuitorul o desăvârșește. Bucuria plină de speranță a păstorilor din Betleem care cântau împreună cu îngerii „slavă întru cei de sus, lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie!” (Lc. 2, 14) s-a transformat în bucuria desăvârșită care a alungat teama și deznădejdea de care erau cuprinși Apostolii și femeile mironosițe văzând patimile și moartea Mântuitorului Iisus Hristos. Venind la mormânt femeile mironosițe nu au fost întâmpinate de întuneric și de teamă, ci de îngerul cu înfățișarea ca de fulger și îmbrăcăminte albă ca zăpada (Mt. 28, 3), care strălucea deasupra mormântului gol din care învase întru slavă Mântuitorul Hristos și care le dădea o nouă bună vestire zicând: „Nu vă temeți! Iisus cel răstignit a înviat!” (Mt. 28, 5; Mc. 16, 6). De aceea ele au plecat de la mormânt cu frica de care este cuprins orice om în fața unei anghelofanii dar au alergat cu bucurie mare să vestească ucenicilor Învierea Domnului (Mt. 28, 8).

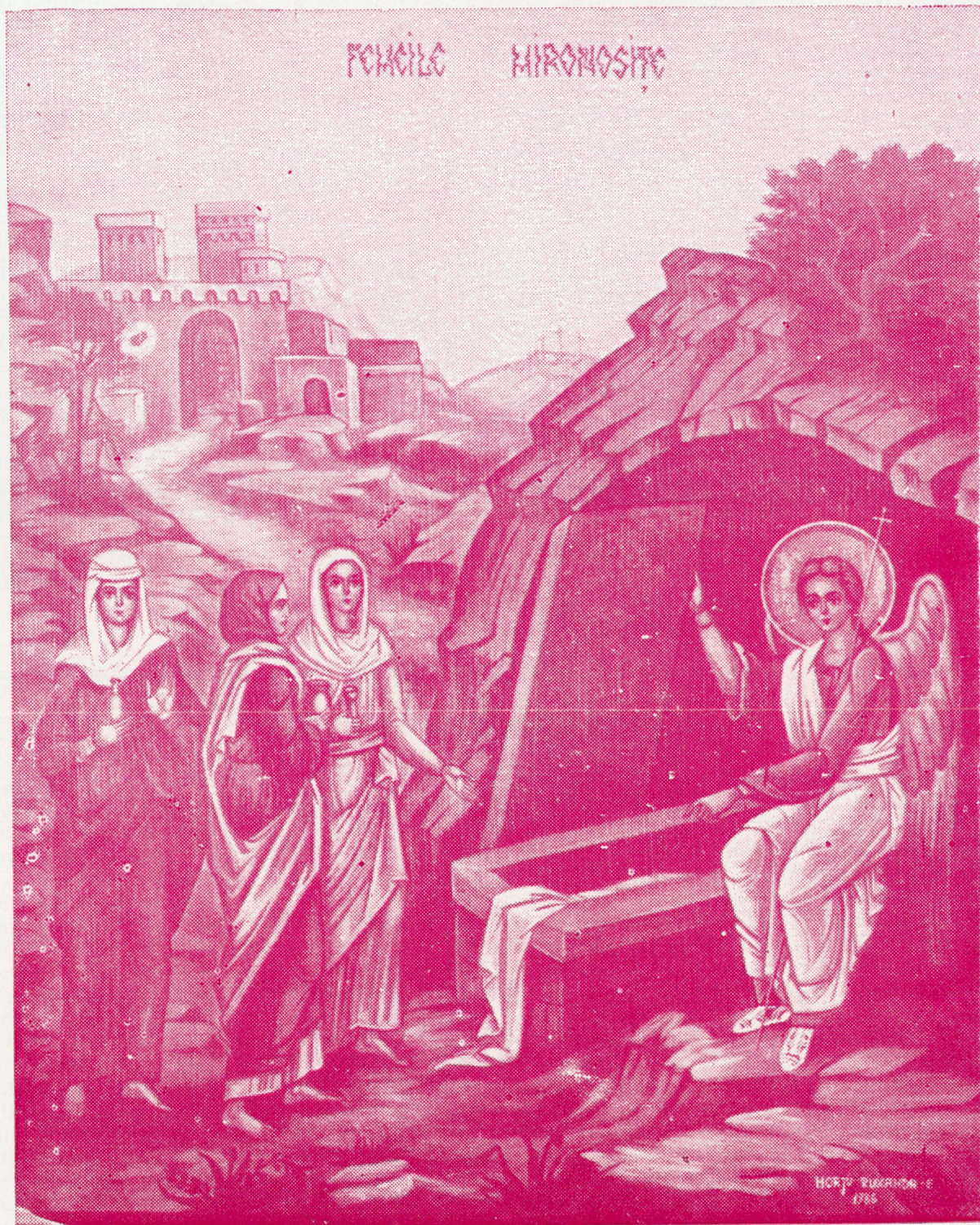
Imnele noastre pascale abundă în expresii care redau bucuria Învierii, iar creștinii nu mai conțenesc în a vesti că „Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte, viață dăruindu-le!” Întristarea de care au fost cuprinși în Vinerea Patimilor când l-au prohodit pe Iisus cel răstignit și mort și tăcerea adâncă ce a dominat trupurile și sufletele lor pe tot parcursul Sămbetei, s-au prefăcut în mare bucurie care a cuprins toată lumea. În această zi „nimeni să nu plângă... nimeni să nu se tânguiască... și nimeni să nu se teamă de moarte, ne îndeamnă și ne îmbărbătează Sfântul Ioan Gură de Aur, pentru că ne-a izbăvit pe noi moartea Mântuitorului; a înviat Hristos și se bucură îngerii; a înviat Hristos și viața veșnică stăpânește; a înviat Hristos și nici un mort nu este în groapă, căci Hristos, sculându-Se din morți, începătura învierii celor adormiți S-a făcut”.

Lumina care a răsărit din mormântul lui Hristos învâluie tot sufletul creștinesc până acum necăjit și întristat, umplându-l de mare bucurie. Din momentul în care preotul ținând în mâini lumânarea aprinsă îi cheamă pe creștini: „veniți de luați lumină!” iar ei își aprind lumânările, nu le mai sting, ci le poartă de la biserică la casele lor pentru a trăi permanent bucuria învierii lui Hristos. Lumina care este Hristos, a răsărit din mormântul Său ce s-a arătat purtător de viață, rai înfrumusețat, cămară împărătească prealuminată și izvorul învierii noastre. În bucuria sa nespūsă, creștinul nu poate să nu țină în mâini făclia de Paști pentru că ea alungă întunericul și teama necunoașterii, ea este lumina lui Hristos care luminează tuturor. Cu ea aprinde lumânarea de la crucea ce străjuiește la căpătâiul părinților, moșilor și strămoșilor lui adormiți întru nădejdea învierii și a vieții veșnice parcă dorind să le reamintească printr-o legătură tainică, an de an, că Hristos a înviat biruind moartea de care ei sunt cuprinși temporar.

Așa cum lumina de Paști nu poate fi despărțită de mormântul lui Hristos, nici Crucea nu poate fi despărțită de Înviere, pentru că, „prin cruce a venit bucurie la toată lumea”. Fără cruce și moarte nu este înviere. Mântuitorul Iisus Hristos a trecut prin ele, prin patimă, răstignire și moarte ca să învie întru biruință și slavă din mormânt. A suferit crucea pentru bucuria pusă înainte-I și astfel, înviind din morți S-a înălțat întru slavă și a șezut de-a dreapta tronului lui

Dumnezeu (Evr. 12, 2). De aceea ea este pentru creștinul autentic laudă (Gal. 6, 14), omorârea vrăjmașiei (Efes. 2, 16), ascultare (Filip. 2, 8), sfințenie (Evr. 10, 10) și puterea lui Dumnezeu (I Cor. 1, 18). Închinându-ne învierii lui Hristos ne închinăm în același timp și Crucii Lui prin care moartea a stricat și ne-a dăruit nouă viață veșnică. Iubirea lui Hristos este iubire jertfelnică. De aceea bucuria învierii Lui răsare din mormântul purtător de viață.

Sărbătoarea învierii Domnului este prin urmare sărbătoarea bucuriei, a iluminării și a împăcării. Hristos, Cel fără de păcat, a luat asupra Sa toate păcatele lumii și le-a pironit pe cruce. Astfel, prin jertfa Sa ne-a răscumpărat pe noi ca întâi-născuți din apă și din Duh și ne-a unit cu Dumnezeu prin Înviere. De pe Cruce El ne primește mereu cu brațele deschise și ne învâluie cu iubirea Sa jertfelnică și mântuitoare ce ne-o dăruiește prin Înviere. Ne cheamă și ne îndeamnă

și pe noi, cei care ne hrănim din darurile învierii Sale, să ne dăruim iubirea noastră jertfelnică semenilor noștri și socotindu-i pe toți frați întru Hristos să-i îmbrățișăm, să uităm toate pentru Înviere și să strigăm cu bucurie: „Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!”.

Pr. Prof. NICOLAE CHIFĂR

Înviere și timp

„Și lumina luminează în întuneric, și întunericul n-a cuprins-o” (In 1, 5).

Întuneric înseamnă separația potenței de act în structura timpului. Prin potență, timpul este asemănător adâncului, iar prin act eternității (este legat de abis în măsura în care implică posibilul și este asemănător Eternității care este prezent pur în măsura în care timpul înseamnă și prezent).

Conform teologiei dogmatice, căderea are două niveluri: un nivel angelic și unul adamitic. Cel angelic a fost unul eonic produs la nivelul lumii inteligibile și din punctul acesta de vedere a avut un caracter transcendent, adică nu a privit timpul însuși, ci condițiile lui inteligibile de posibilitate. Prin culpa adamitică însă, căderea transcendentă s-a extins la nivelul timpului și lumii sensibile. Prin aceasta, moartea devine semnul dezechilibrului ontologic al timpului. Axa temporalității este deviată spre abis, fiind dislocată din înrădăcinarea ei în infinitul divin. Această fractură abisală a timpului face legătura dintre abis și coruptibilitate și implică dintre abis și maxima coruptibilitate, care este moartea.

Pentru că abisul înseamnă absența temeiului, deci lipsă totală de sine, abisul înseamnă ek-stază infinită (folosim termenul în semn fenomenologic și nu în sens mistic). De aceea Heidegger observă profund corelația care există între ek-stază, ființă întru moarte (*Sein zum Tode*) și lipsa temeiului (*Abgrund*). Transcendent, condiția de posibilitate a morții este abisul. Aruncarea din sinele propriu pe care îl presupune dezechilibrul abisal al timpului generat de cădere leagă problema morții de problema exteriorității (interioritatea și exterioritatea sunt folosite aici nu în sens spațial, ci în sens ontologic). Astfel, extaza abisală a timpului înseamnă exterioritatea lui în față de propriul temei, pentru că în sens ontologic, abisul este exterioritate pură. Într-un sens simetric, Eternitatea ca rămânere în sine este entază absolută. Astfel, ori de câte ori este afirmată o pluralitate în sânul unității eterne, această pluralitate trebuie să fie perihoretică, adică cointerioară.

De aceea, refacerea unității timpului, echivalentă cu suspendarea extazei lui și a consecinței acestei extaze, care este moartea, nu poate fi realizată decât de interioritatea pură, deci numai prin intersecția Eternității cu timpul. Acest lucru are loc prin cel de-al doilea ipostas al Sfintei Treimi, care, având în sine natura eternă, și-a asumat-o și pe cea temporală prin întrupare. În ipostasul Logosului există două naturi, eternă și temporală, infinită și finită, acestea fiind de asemenea într-o relație perihoretică. Acest lucru, din punct de vedere metafizic înseamnă că în Hristos, timpul și Eternitatea se întrepătrund. Sfântul Ioan Damaschin susține că deși întrepătrunderea este reciprocă, ea este aici asimetrică: natura eternă pătrunde total natura temporală, cât timp natura temporală nu pătrunde complet natură eternă. Faptul că în Hristos Eternitatea și timpul sunt cointerioare, suprimă principiul de posibilitate a morții. Iată de ce între suprimarea morții și perihoreză există o directă legătură și iată de ce perihoreza înseamnă suspendarea fracturii abisale a timpului. Prin cointeriorizare și prin faptul că în Hristos comunică însușirile timpului este infinitizat fără însă a deveni identic cu eternitatea.

Faptul că timpul și lumea au o structură oscilatorie, între eternitate și abis existând ritmuri temporale și ritmuri cosmice, afirmă existența unui regim dialectic al timpului și al raportului dintre potență și act în structura temporalității. De aceea, fractura abisală

(Continuare în pag. a 7-a)

Lect. univ. Dr. VASILE CHIRA

Învierea din adânc

(la Sfânta Liturghie din Sămbăta Mare)

binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea; că aceasta este ziua cea binecuvântată; aceasta este ziua odihnei, în care s-a odihnit de toate lucrurile Sale Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu, prin rânduiala morții, după trup odihnindu-se... (Slava de la Doamne, strigat-am...), la Vecernia ce se săvârșește împreună cu Liturgia Sfântului Vasile cel Mare în Sămbăta Mare).

Însă, în mod cu totul surprinzător, Sfânta Liturghie a acestei zile este totodată și o Slujbă a învierii. Chiar și numai faptul că ea este unită cu Vecernia face ca ea să se încadreze deja oarecum în „ziua liturgică” următoare, pentru că întotdeauna fiecare zi liturgică începe cu slujba din seara dinainte — prin această rânduială sacramentală

obișnuită închipuindu-se starea Împărăției cerești, a Raiului recăștigat, în care de la începuturi Ziua cea una și veșnică „a fost seară și a fost dimineață” (Fac. 1, 5—31), fără nici o noapte întunecată. Dar „ziua următoare”, în care se încadrează liturgic și Sfânta Liturghie a Sămbetei Mari, este chiar a Duminicii învierii, a Sfintelor Paști.

Astfel, în această zi a Sămbetei Mari, rânduilele, citirile și cântările Sfintei Liturghii a Sfântului Vasile cel Mare, unită cu Vecernia învierii, ne dezvăluie de fapt cum înfricoșata și tainica lucrare a învierii a și început în adâncurile iadului, pentru că „astăzi iadul strigă suspinând: zdrobitu-s-a stăpânirea mea, Păstorul s-a răstignit și pe Adam l-a înviat. De cei peste care eram îm-

părat sunt lipsit, și pe care i-am înghițit, puternic fiind, pe toți i-am vărsat”. Învierea morților a început deja în adâncurile iadului, pentru că „deșertat-a mormintele Cel ce a fost răstignit; slăbit-a puterea morții...” (a treia stihiră a Sămbetei celei Mari, la Doamne, strigat-am...).

Tânguirea iadului învins de jertfa pe Cruce a Mântuitorului deslușește în chip cu adevărat teologic cum „sufletele pe care le țineam întru mine mai dinainte, Dumnezeu fiind, le-a înviat”. Dar înfricoșata Taină a Iconomieii Mântuirii s-a săvârșit și de acum degeaba „astăzi iadul strigă suspinând: Mai bine mi-ar fi fost de n-aș fi primit pe Cel ce s-a născut din Maria, că venind asupra mea, mi-a surpat puterea; porțile cele de aramă le-a surpat...” (Stihira întâi a Sămbetei celei Mari, la Doamne, strigat-am...).

(Continuare în pag. a 7-a)

Pr. VASILE GRAJDIAN

Una dintre slujbele cele mai tulburătoare ale cultului actual al Bisericii Ortodoxe este Sfânta Liturghie din Sămbăta Mare. Cu o zi mai înainte, după moartea pe Cruce a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, s-a săvârșit coborârea de pe Cruce a Trupului Său și pregătirea Sa pentru înmormântare, la Vecernia din Vinerea Mare, iar apoi, la Denia aceleiași zile, toți credincioșii participă la Prohodul Domnului, slujba punerii în mormânt a preasfântului Său Trup. Până la „Învierea cea de a treia zi” din Duminica Sfintelor Paști, Sămbăta Mare este oarecum „mijlocul răstimpului în care Trupul Mântuitorului nostru este ascuns în taina mormântului Său.

Ziua Sămbetei Mari, a șederii în mormânt a Mântuitorului, cântările bisericești o asemeuiesc zilei a șaptea a Facerii, în care Dumnezeu s-a odihnit de lucrarea Sa (Fac. 2): „Ziua de azi mai înainte a închipuit-o cu taină marele Moise, zicând: Și a

AGENDA I.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

- **Joi, 4 MARTIE 2004** — I.P.S. Sa a primit pe P.C. Pr. Marcel Ivașcu de la Parohia Sâmbăta de Sus, Protopopiatul Făgăraș.
- A primit pe P.C. Pr. Greavu Marcel de la Parohia Lisa, Protopopiatul Făgăraș.
- A primit pe P.C. Pr. Ioan Munteanu de la Parohia Fofeldea, Protopopiatul Sibiu, împreună cu episcopii Ioan Gruncă și Ioan Chirtop.
- A primit pe monahia Marina Matei, stareța Mănăstirii Nocrih, Protopopiatul Agnita.
- A primit pe monahia Dionisia Grigore, stareța Mănăstirii Orlat, împreună cu monahia Adriana Irimie, care a fost exclusă din monahism.
- A primit pe absolventul de teologie Năftăilă Ioan din Brașov.
- A primit pe dl. Toader Timiș, vicepreședinte ASCOR și student anul I la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.
- A primit pe P.C. Pr. Ioan Ciocan, Protopopul Făgărașului.
- A primit pe D-ra Ec. Sanda Cheneriș, contabil șef al Arhiepiscopiei.
- **Joi, 11 MARTIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.
- A primit pe P. Cuv. Arhim. Ilarion Urs, Starețul Mănăstirii „Constantin Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus și exarh al Mănăstirilor, împreună cu Ierom. David Popa de la Mănăstirea Cozia și Ierom. Filaret Gâlbează de la Mănăstirea Iezer.
- A primit pe P.C. Pr. Ioan Eugen Buta, Inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei.
- A primit pe dl. Ilie Cișmaș, revizorul contabil al Arhiepiscopiei.
- **Marți, 16 MARTIE 2004** — A primit pe P.S. Sa Irineu Slătineanu, episcop-vicar al Episcopiei Vâlci.
- A primit pe P.C. Pr. Ezechil Oancea, consilierul economic al Arhiepiscopiei.
- A primit pe P.C. Pr. Gheorghe Streza, consilierul administrativ-bisericesc al Arhiepiscopiei.
- A primit pe D-ra Veronica Pojoga din Sibiu.
- **Joi, 18 MARTIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. Manolache Mihail din Brașov și pe P.C. Pr. Alin Albu de la Parohia Spitale-tractorul Brașov.
- A primit pe D-na Cojocar din Brașov.
- A primit pe P.C. Pr. Tintea Teofil de la Parohia Vulcan, Protopopiatul Brașov.
- A primit pe P.C. Pr. prof. Dr. Vasile Grăjdian de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.
- A primit pe P.C. Diac. prof. Dr. Pavel Cherescu de la Facultatea de Teologie din Oradea.
- A primit pe P.C. Pr. prof. drd. Victor Neamtu, directorul Seminarului Ortodox Liceal „Dumitru Stăniloae” din Brașov.
- A primit pe dl. Ilie Cișmaș, revizorul contabil al Arhiepiscopiei.
- A primit pe Dl. Moise Velescu și pe dl. Prof. Gheorghe Precupescu de la Asociația „Oastea Domnului”.
- A primit pe P.C. Pr. prof. Dr. Dumitru Popescu din București, împreună cu P.C. Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan și dl. Marin Aiftincă de la Academia Română.
- **Vineri, 19 MARTIE 2004** — A primit pe P. Cuv. Arhim. Ilarion Urs starețul Mănăstirii „Constantin Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus.
- **Marți, 23 MARTIE 2004** — A primit pe dl. Claudiu Curiban, student anul IV la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.
- A primit pe P. Cuv. Arhim. Ilarion Urs, starețul Mănăstirii „Brâncoveanu”, Sâmbăta de Sus.
- **Vineri, 26 MARTIE 2004** — A prezidat la Reședința mitropolitană lucrările Permanenței Consiliului Eparhial.
- **Sâmbătă, 27 MARTIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan de la Facultatea de Teologie din Sibiu.
- **Marți, 30 MARTIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. Opreșiu Ioan împreună cu soția, de la Parohia Săcel, Protopopiatul Săliște.
- A primit pe P.C. Pr. Rampf Ioan de la Parohia Șcard, jud. Alba.
- A primit pe P.C. Pr. Octavian Smădu de la Parohia Orașul Victoria, Protopopiatul Făgăraș.
- **Miercuri, 31 MARTIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. Ezechil Oancea, consilierul economic al Arhiepiscopiei.

Pr. VALENTIN SICOE
Secretar eparhial

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea și cu binecuvântarea înalt Prea Sfințitului Mitropolit Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, Prea Sfințitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, VISARION RAȘINĂREANU a săvârșit următoarele:

- **25 MARTIE 2004** — P.S. Sa a făcut parte din soborul de arhierie care sub protia P.F. Patriarh TEOCTIST al României a oficiat slujba de sfințire a noii catedrale episcopale din Slobozia.
- **26 MARTIE 2004** — P.S. Sa a slujit Sf. Liturghie a Sf. Grigorie Dialogul în Catedrală.
- Seara a slujit tot acolo Denia Acatistului Maicii Domnului.
- **28 MARTIE 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierască în biserica „Buna-Vestire” din Mediaș (pr. paroh Doru Gădea) rostind cuvânt de învățătură.
- Seara a slujit și predicat la Vecernie în biserica „Sf. Ioan Botezătorul” din Copșa Mică (pr. paroh Dumitru Idu).
- **30—31 MARTIE 2004** — P.S. Sa a luat parte, la București, la lucrările Comisiei ecumenice care se ocupă cu redactarea Martirologiului creștin pentru România.
- **1 APRILIE 2004** — P.S. Sa a participat la Concertul pascal al Coralei Facultății de Teologie din Sibiu, rostind cuvânt de învățătură.
- **2 APRILIE 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie a Sf. Grigorie Dialogul în Catedrală.
- A participat la ceremonia de înălțare a drapelului NATO la Sibiu.
- Seara a slujit Vecernia în Catedrală.
- **3 APRILIE 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierască în Capela mitropolitană hirotonind întru diacon onorific pe teologul Ioan Florin Bășa.
- **4 APRILIE 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierască în Catedrala Mitropolitană din Sibiu (Floriile).
- Seara, a slujit și predicat la Taina Sf. Maslu de obște în biserica „Sf. Arhangheli” din Brașov (Blumăna).

Arhid. VASILE AVRAM

Concerte corale

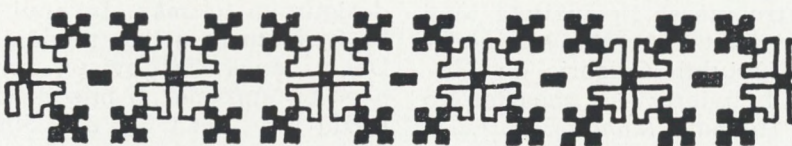
PENTRU POSTUL SFINTELOR PAȘTI

La fel ca și în anii trecuți, în ultimele săptămâni ale Postului Mare ale acestui an au avut loc în Catedrala Mitropolitană din Sibiu o serie de *Concerte corale dedicate Postului Sfințelor Paști*. Cel dintâi a fost concertul susținut de *Corul Bărbătesc al Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu*, joi 1 aprilie 2004, pentru ca duminică 4 aprilie, *Corala Catedralei Mitropolitane* să susțină de asemenea un concert cu program adecvat acestei perioade a anului bisericesc.

Repertoriul abordat a cuprins lucrări deja devenite clasice ale unor compozitori români, precum „Miluiește-mă Dumnezeu” de Gh. Cucu, „Doamne, auzi glasul meu” de Nicolae Lungu, „Cămara Ta” și „Cu noi este Dumnezeu” (în armonizarea lui N. Lungu), „Ziua Învierii” și „Taina creștinătății” de Ion Popescu Pasărea (armonizate de N. Lungu și Pr. Nicu Moldoveanu), „Ce vă vom numi” de Dimitrie Suceveanu (în armonizarea lui Ioan Brie), „La Râul Vavilonului” de Gavril Musicescu etc. Credincioșii prezenți în Catedrala Mitropolitană au putut asculta totodată compoziții ale dirijorilor din trecut și prezent ale celor două coruri, între care „În Biserica Măririi Tale” de Pr. Gheorghe Șoima, „Doamne, iubit-am podoaba casei Tale” și „Întoarce fața Ta” de Ioan Arsin, „Mare este puterea Crucii Tale” de Nicolae Suciu, „Dumnezeu este Domnul” și „Lăuda-vor cerurile” de Pr. Vasile Grăjdian.

Cele două concerte au fost dirijate de Pr. Conf. Dr. Vasile Grăjdian (Concertul Corului Studenților Teologi și Concertul Coralei Mitropolitane), respectiv de Pr. Lect. Drd. Sorin Dobre și Stud. Dan Alexandru Streza (Concertul Coralei Catedralei Mitropolitane).

G. V.

PROGRAMARE DE CONCURS

În condițiile obișnuite de concurs publicăm spre ocupare următoarele Parohii vacante:

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN RUPEA

— Parohia ortodoxă română Dăișoara — la numiri

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN AGNITA

— Parohia ortodoxă română Benești — la numiri

TERMEN DE CONCURS: 1 aprilie — 1 mai 2004.

Cei care doresc să ocupe aceste posturi își vor înainta cerere în termenul legal la Oficiile Protopopești.

După expirarea termenului de concurs, Of. Protopopești ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaților.

P.C. Protopopi sunt îndrumați să verifice cererile candidaților în care se vor menționa: examenul absolvit, situația socială (domiciliu, copii, părinți, locul de muncă al soției, etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului.

Termen de contestație: 15 zile de la data numirii.

† ANTONIE
Arhiepiscop și Mitropolit

Pr. GHEORGHE STREZA
Consilier Ad-tiv bisericesc

● Semnalăm ● Semnalăm ●

● Am primit recent, cartea: *Membrii Academiei Române. Dicționar 1866—2003*, de Dr. Dorina N. Rusu, apărut la Editura Enciclopedică / Editura Academiei Române, (București, 2003, 1 135 pag.), cu o prefață și un bogat Cuvânt înainte scrise de Acad. Eugen Simion, președintele Academiei Române.

Cartea este foarte mare și bine alcătuită, cuprinde numeroase nume sonore ale elitei românești, cum de altfel spune însăși acad. Eugen Simion: „Academia Română s-a străduit — și în bună parte a reușit — să adune în jurul ei, în răstimpul celor 133 de ani, marile valori ale literaturii, filologiei și artei românești: Ion Helade Rădulescu, Vasile Alecsandri, Titu Maiorescu, Ion Slavici, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Alexandru Odobescu, Ion Ghica, Mihail Kogălniceanu, Octavian Goga, Nicolae Iorga, George Coșbuc, Barbu Delavrancea, Alexandru Philippide și Alexandru A. Philippide, Duiliu Zamfirescu, Ovidiu Densusianu, Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Lucian Blaga, Sextil Pușcariu, Alexandru Rosetti, Iorgu Iordan, G. Călinescu, Tudor Vianu, George Enescu, Gheorghe Petrașcu, Nicolae Grigorescu, Dimitrie Gusti, Constantin Rădulescu-Motru au fost primiți în marea for academică.

„Revenind la *Dicționarul membrilor Academiei Române*. El este remarcabil, fără a fi perfect. Dar ce dicționar este perfect? Asemenea lucrări sunt totdeauna perfectibile și, nu mă indoiesc, peste câțiva ani va fi nevoie de o nouă ediție, care să includă noi veniți în Academia Română și să completeze cu informații inedite capitolele deja existente”.

După cum vedeți este un Dicționar care cuprinde toți membrii Academiei Române din 1866—2003. Aș aminti dintre clerici, ca membri de onoare, pe P.F. Sa Teoctist, I.P.S. Nicolae Corneanu, I.P.S. Nețtor și I.P.S. Antonie Plămădeală, P.S. Emilian Birdaș, apoi Pr. Prof. dr. Dumitru Popescu, Pr. Prof. dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent. Părintele prof. dr. Dumitru Stăniloae, membru titular.

Dicționarul este o chintesență a culturii române și e bine să îl aibă fiecare alături.

● *Nietzsche. Ființă și Valoare* de Marin Aiftincă. Cartea apare la Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2003, 104 pag.

Nietzsche este un filozof mare, dar din păcate necredincios.

Iată ce ne spune autorul: „Am ales din gândirea filosofică a lui Nietzsche să ne ocupăm, în cartea de față, de contribuțiile aduse la dezvoltarea filosofiei valorii. Urmărim îndeosebi două teme de rezonanță din axiologia nietzscheană: conceptul și natura valorii; Eterna Reîntoarcere. În acest studiu, apărut într-o formă în „Studii de istoria filosofiei universale”, volumul XI, editat în 1993, susține următoarele idei: desi fundamentează o concepție subiectivistă, relativistă despre valoare, Nietzsche nu exclude din temeiul acesteia rațiunea. Deconsiderând sistemul axiologic tradițional, pune în locul lui valorile bazate pe instinctul vieții și al voinței de putere, fără a reduce totul la biologism și finalism”.

Autorul este doctor în filosofie, profesor universitar, secretar științific al Secției de Filosofie, Teologie, Psihologie și Pedagogie a Academiei Române. Dintre cărțile publicate menționăm: *Babilonul informației* (1987); *Valoare și valorizare*. Contribuții moderne la filosofia valorii (1994); *Întruparea gândului* (1996); *Valoare și cultură în orizontul modernității* (1998); *Timp și valoare* (2003); coordonator și coautor la cinci cărți, dintre care *Culture and Freedom*, apărută în 2001, la Washington.

Merită citite.

● *Rugi sub candelă*, de Ieroschimonașul Silvestru Florescu, Mănăstirea Frâsinei, apare la Ed. Platytera (București, 2004, 160 pag.).

Părintele autor a murit în 1958.

Cartea este o însemnare a vieții lui, plină de har și e de un real folos credincioșilor, prin faptul că, culege din diferiți Sfinți mari cuvinte de folos. O recomandăm cu toată dragostea, celor care voiesc să se mântuiască.

● Ileana Cantunari traduce din franceză cartea *Chipuri ascunse* de Salvador Dali (Editura Humanitas, București, 2004, 399 pag.).

Este una dintre cărțile frumoase și foarte originale pe care acest scriitor și pictor o scrie.

„Salvador Dali și-a găsit timp să contrarieze multă lume prin pictură, interviuri, aforisme și comportament. A existat chiar și un cor al agasăților, care și-au însoțit mustăcirile cu sugestii legate de schimbarea registrului și chiar a carierei maestrului.

Mulți dintre cei care-i detestau tablourile, desenele, bi-juteriile și obiectele suprarealiste l-au sfătuit pe Dali să se exerseze în câmpul literaturii. Poate că pictorul nu i-ar fi ascultat, dacă printre ei nu s-ar fi numărat un admirator ilustru, poetul spaniol Federico Garcia Lorca, cel care a intuit că Dali avea potențial de scriitor. Mai precis, că lumea aștepta de la el ceva numit „romanul pur”. Chipuri ascunse este rezultatul unei înșirări de patru luni pe care Dali și-a impus-o în munții din New Hampshire, aproape de granița canadiană, unde a scris scotându-și din minte celelalte proiecte. Rezultatul este o carte cu destule irizări stendhalienne, care îl face pe Salvador Dali să declare: „Un adevărat roman de atmosferă, de introspecție, de revoluție și de arhitecturalizare a pasiunilor trebuie, să fie (așa cum a fost întotdeauna) exact contrariul unui Mickey Mouse de cinci minute sau al senzației de vertij a unui salt cu parașută”.

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; P.S. Visarion Rășinăreanu - Episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.

I.S.S.N. 1223-8392

Abonamentul pe un an: 125 000 lei. Cont nr. 2511.1-61 1/ROL.B.C.R. Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 2511.1-61.15/U.S.D.; cont Euro 2511.1 - 61.34/EUR) sau echivalentul în altă valută. Banca Comercială Sibiu, str. Emil Cioran nr. 1.